

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาต่างประเทศ) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 สาระการเรียนรู้

1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

1.3 คุณภาพผู้เรียน

1.4 ตัวชี้วัดชั้นปีและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. การสอนอ่าน

2.1 ความหมายของการสอนอ่าน

2.2 ความสำคัญของการสอนอ่าน

2.3 จุดมุ่งหมายของการสอนอ่าน

3. การสอนอ่านจับใจความ

3.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

3.2 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

3.3 ตัวย่อของการอ่านจับใจความสำคัญ

3.4 จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ

3.5 หลักสำคัญของการสอนอ่านจับใจความ

3.6 ขั้นตอนการสอนอ่านจับใจความ

3.7 การประเมินการสอนอ่านจับใจความ

4. การคัดเลือกบทอ่านหรือเนื้อหา

4.1 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาหรือบทอ่าน

4.2 การพิจารณาจัดเนื้อหาหรือบทอ่าน

4.3 เกณฑ์การพิจารณาความยากง่ายของบทอ่าน

4.4 วิธีหาค่าระดับความยากง่ายของบทอ่าน

5. วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา (Content - Based Instruction: CBI)

5.1 ความเป็นมา

- 5.2 ความหมาย แนวคิด และหลักการวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา
- 5.3 รูปแบบของวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา
- 5.4 กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
- 5.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 5.6 ประโยชน์ของวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา
- 5.7 ข้อพิจารณาในวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา
- 5.8 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อ
6. วิธีสอนตามปกติ
 - 6.1 ความหมายของวิธีสอนตามปกติ
 - 6.2 ขั้นตอนในการดำเนินวิธีสอนตามปกติ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาต่างประเทศ) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1. สาระการเรียนรู้

เรียนรู้อะไรในภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและ ความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

1.2 ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

1.3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

1.4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็น ในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ค 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ค 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ค 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

3. คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่าง ๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือกร/ระบุหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2. สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว สถานการณ์ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการเสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูลบรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

3. พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

4. เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/ จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5. เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่าง ๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบและ อธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

6. ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/ สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

8. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้/ ข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ

9. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง – พูด – อ่าน – เขียน) สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย คมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษาและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100 - 2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

10. ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ตารางที่ 1 มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.2	1. ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายง่าย ๆ ที่ฟัง และอ่าน	คำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบาย เช่น การทำอาหารและเครื่องดื่ม การประดิษฐ์ การใช้ยา/ฉลากยา การบอกทิศทาง การใช้ อุปกรณ์ - Passive Voice ที่ใช้ในโครงสร้างประโยค ง่าย ๆ เช่น is/are + Past Participle - คำสันธาน (conjunction) เช่น and/ but/ or/ before/ after etc. - ตัวเชื่อม (connective words) เช่น First,... Second,... Third,... Fourth,... Finally,... etc.
	2. อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ และบทร้อยกรองสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน	ข้อความ ข่าว ประกาศ และบทร้อยกรอง การใช้พจนานุกรม หลักการอ่านออกเสียง เช่น การออกเสียงพยัญชนะต้นคำและพยัญชนะท้ายคำ - การออกเสียงเน้นหนัก-เบา ในคำและกลุ่มคำ - การออกเสียงตามระดับเสียงสูง-ต่ำ ในประโยค - การออกเสียงเชื่อมโยงในข้อความ - การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน - การอ่านบทร้อยกรองตามจังหวะ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
	3. ระบุ/เขียนประโยค และข้อความ ให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่าง ๆ ที่อ่าน	ประโยค หรือข้อความ และความหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการสถานที่ภาษา และวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นวงคำศัพท์สะสมประมาณ 1,750 - 1,900 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม) การตีความ/ ถ่ายโอนข้อมูลให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น สัญลักษณ์ เครื่องหมาย กราฟ แผนภูมิ แผนผัง ตาราง ภาพสัตว์ สิ่งของ บุคคล สถานที่ต่าง ๆ โดยใช้ Comparison of adjectives/ adverbs/ Contrast: but, although/ Quantity words เช่น many/ much/ a lot of/ lots of/ some/ any/ a few/ few/ a little/ little etc.
	4. เลือกหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ บอกรายละเอียดสนับสนุน (Supporting Detail) และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่าน พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างง่าย ๆ ประกอบ	- บทสนทนา นิทาน เรื่องสั้น และเรื่องจากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ - การจับใจความสำคัญ เช่น หัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุนคำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่อง เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ใช่หรือไม่ - Yes/No Question - Wh-Question - Or-Question etc. ประโยคที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็น การให้เหตุผล และการยกตัวอย่าง เช่น I think.../

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
		I feel.../ I believe... - คำสันธาน (conjunctions) and/ but/ or/ because/ so/ before/after - ตัวเชื่อม (connective words) First,... Next,... After,... Then,... Finally,... etc. - Tenses: present simple/ present continuous/ present perfect/ past simple/ future tense etc. - Simple sentence/Compound sentence

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการ

ตารางที่ 2 มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.2	1. สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว และสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม 2. ใช้คำขอร้อง ให้คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายตามสถานการณ์	ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การทักทาย กล่าวลา ขอบคุณ ขอโทษ ชมเชย การพูดแทรกอย่างสุภาพ การชักชวน ประโยค/ข้อความ ที่ใช้แนะนำตนเอง เพื่อน และบุคคลใกล้ตัว และสำนวนการตอบรับ การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เรื่องใกล้ตัว สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน คำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบาย

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
	3. พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	ภาษาที่ใช้ในการแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์ต่างๆ เช่น Please.../..., please./ I'd like.../ I need... / May/Can/Could...?/ Yes,.../Please do./ Certainly./ Yes, of course./ Sure./ Go right ahead./ Need some help?/ What can I do to help?/ Would you like any help?/ I'm afraid.../ I'm sorry, but.../ Sorry, but... etc.
	4. พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม	คำศัพท์ สำนวน ประโยค และข้อความที่ใช้ในการขอและให้ข้อมูล บรรยาย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่าน
	5. พูดและเขียนแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม และประสบการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม	ภาษาที่ใช้ในการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และให้เหตุผลประกอบ เช่น ชอบ ไม่ชอบ ดีใจ เสียใจ มีความสุข เศร้า หิว รสชาติ สวย น่าเกลียด เสียงดัง ดี ไม่ดี จากข่าว เหตุการณ์ สถานการณ์ ในชีวิตประจำวัน เช่น Nice./ Very nice./ Well done!/ Congratulations on... / I like...because.../ I love...because.../ I feel... because.../ I think.../ I believe.../ I agree/ I disagree.../ I'm afraid I don't like.../ I don't believe.../ I have no idea.../ Oh no! etc.

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ตารางที่ 3 มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูด และการเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.2	1. พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน ประสพการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของสังคม	การบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน ประสพการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของสังคม เช่น การเดินทาง การรับประทานอาหาร การเล่นกีฬา/ดนตรี การฟังเพลง การอ่านหนังสือ การท่องเที่ยว การศึกษา สภาพสังคม เศรษฐกิจ
	3. พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม เรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว และประสพการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้น ๆ ประกอบ	การแสดงความคิดเห็นและการให้เหตุผล ประกอบเกี่ยวกับกิจกรรม เรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว และประสพการณ์
	2. พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/ แก่นสาระ หัวข้อเรื่อง (topic) ที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ ข่าว/ เหตุการณ์ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม	การจับใจความสำคัญ/ แก่นสาระ หัวข้อเรื่อง การวิเคราะห์เรื่อง/ ข่าว/ เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจ เช่น ประสพการณ์ ภาพยนตร์ กีฬา ดนตรี เพลง

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

ตารางที่ 4 มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.2	1. ใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	การใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางในการสนทนา ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เช่น การขอบคุณ ขอโทษ การชมเชย การใช้สีหน้าท่าทางประกอบ การพูดขณะแนะนำตนเอง การสัมผัสมือ การโบกมือ การแสดงความรู้สึกชอบ/ไม่ชอบ การกล่าวอวยพร การแสดงอาการต้อนรับหรือปฏิเสธ
	2. อธิบายเกี่ยวกับเทศกาล วันสำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณีของเจ้าของภาษา	ความเป็นมาและความสำคัญของเทศกาล วันสำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณีของเจ้าของภาษา
	3. เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษา และวัฒนธรรมตามความสนใจ	กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง การเล่านิทาน บทบาทสมมุติ วันขอบคุณพระเจ้า วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ วันวาเลนไทน์

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

ตารางที่ 5 มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.2	1. เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่าง ๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยค ของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย	การเปรียบเทียบและการอธิบายความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่าง ๆ ของเจ้าของภาษากับของไทย การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย
	2 เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย	การเปรียบเทียบและการอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ตารางที่ 6 มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.2	1. ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูด/ การเขียน	การค้นคว้า การรวบรวม การสรุป และการนำเสนอข้อมูล/ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

ตารางที่ 7 มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.2	1. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/ สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา และชุมชน	การใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/ สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา และชุมชน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

ตารางที่ 8 มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ม.2	1. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ ค้นหา รวบรวมและสรุปความรู้/ ข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	การใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ ค้นหาความรู้/ ข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
	2. เผยแพร่/ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ของโรงเรียนเป็นภาษาต่างประเทศ	การใช้ภาษาต่างประเทศในการเผยแพร่/ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เช่น การทำหนังสือเล่มเล็กแนะนำโรงเรียน การทำแผ่นปลิว ป้ายคำขวัญ คำเชิญชวนแนะนำโรงเรียน การนำเสนอข้อมูลข่าวสารในโรงเรียนเป็นภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สรุปได้ว่าหลักสูตรได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่จำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนมีทักษะการอ่านที่ดี มีคุณภาพ โดยเฉพาะความสามารถในการอ่านจับใจความ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจจากสื่อประเภทต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตอบสนองนโยบายทางการศึกษาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่มุ่งหวังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยยึดมาตรฐานตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ตามสาระการเรียนรู้ 4 สาระ 8 มาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่หลักสูตรให้ความสำคัญมากที่สุดคือสาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะเป็นสาระความรู้พื้นฐานที่จะเชื่อมโยงไปสู่สาระอื่น ๆ

การสอนอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

ในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือให้เข้าถึงความรู้ ความเพลิดเพลิน เกิดความเข้าใจ และการอ่านยังเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษา การที่นักเรียนจะบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว นักเรียนจะต้องมีทักษะการอ่านที่ดีด้วย ดังนั้นการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2534, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็น การใช้ความสามารถในการผสมผสานตัวอักษรเป็นคำ หรือประโยค เพื่อสื่อความหมายของผู้เขียนถึงผู้อ่าน โดยการสังเกต การจำรูปคำ โดยใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความหมายให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

สุพรรณสิริ วัฒนากานนท์ (2545, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือ ความเข้าใจความหมายของข้อเขียน เป็นหน้าที่ที่ผู้อ่านจะต้องดึงเอาความหมายออกมาจากเรื่องที่อ่านให้ได้

บัญชา อึ้งสกุล (2545, หน้า 68) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ที่มีการจดบันทึกไว้ กระบวนการในการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เมื่อเด็กแปลงเสียงตัวอักษรหรือพูดออกมาเป็นคำพูด ถ้าหากไม่เข้าใจคำพูดนั้นจัดว่าไม่ใช่การอ่านที่สมบูรณ์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการอ่านเท่านั้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ออกมาเป็นคำพูด หรือ ความคิดอย่างมีเหตุผล และมีความเข้าใจในการสื่อสารโดยการอ่าน

บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (2549, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์ทางภาษาโดยผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ ตามความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน และตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านตามความต้องการของผู้เขียนที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้

สมุทรา เข็นเขวนิช (2549, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนพูด ผู้อ่านแสดงปฏิกิริยาตอบโต้และอาจจะตอบโต้กับผู้อื่นด้วยการสื่อความหมาย ในการอ่านนั้นจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ผู้เขียน ผู้อ่าน และรายงาน (สิ่งที่ได้อ่านมาแล้วหรือปฏิกิริยาได้ตอบซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการอ่านนั้น ๆ)

แฮริสและซิเพย์ (Harris & Sipay, 1979, p. 119) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านเป็นรูปแบบของการสื่อความหมายเป็นการแลกเปลี่ยนความคิด ข่าวสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนจะแสดงความคิดของตนเองลงบนกระดาษด้วยภาษาซึ่งเป็นไปตามลักษณะการเขียนของแต่ละคน ผู้อ่านพยายามอ่านเอาความหมายจากการเขียนของผู้เขียน

เอสเคย์ (Eskey, 1986, pp. 6 - 7) ได้ให้ความหมายของการอ่านพอสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่สมองจะทำหน้าที่ทั้งหมดในการตีความของข้อความที่อ่าน โดยสมองจะเริ่มทำงานเมื่อตาของผู้อ่านรับข้อมูลที่ได้จากการอ่าน แล้วนำความรู้เดิมที่ได้สะสมไว้ในสมองมาช่วยในการตีความหมายข้อมูลที่อ่าน ซึ่งข้อมูลใหม่ที่ได้จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของความรู้ในเรื่องดังกล่าวที่เพิ่มเติมขึ้น และสามารถนำมาใช้ในคราวต่อไป

กูดแมน (Goodman, 1998, p. 12) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่าเป็นกระบวนการทางภาษาด้านการรับสาร และเป็นกระบวนการภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา ซึ่งเริ่มต้นจากการที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายโดยใช้ตัวอักษรและจบลงด้วยความหมายที่ผู้อ่านสร้างขึ้นมา มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาษาและความคิดในกระบวนการอ่าน ผู้เขียนถ่ายทอดความคิดออกมาในรูปของภาษา และผู้อ่านก็ถอดความภาษานั้นออกมาเป็นความคิด

จากความหมายของการอ่านดังกล่าวสรุปได้ว่า การอ่าน คือการสื่อความหมายระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน ซึ่งผู้เขียนถ่ายทอดความคิดออกมาในรูปของภาษา และผู้อ่านก็ถอดความภาษานั้นออกมาเป็นความคิด ข้อมูลที่เขียนอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ผู้อ่านต้องมีประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานในการเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยการแปลความ ตีความ ขยายความจากสัญลักษณ์ที่ปรากฏ

โดยผ่านกระบวนการคิดของสมอง และตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านตามความต้องการของผู้เขียนที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่มีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ความบันเทิง ทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านพอสรุปได้ ดังนี้

บาร์ง โตรตัน (2524, หน้า 111) ได้อธิบายว่า สถานการณ์ที่ช่วยนักเรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศมากที่สุดคือการอ่าน เพราะนักเรียนไม่มีโอกาสได้ฟัง พูด หรือใช้ภาษาต่างประเทศที่เรียนได้โดยตรงเหมือนกับเจ้าของภาษาเอง และนอกจากนี้เมื่อนักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว ทักษะการอ่านจะเป็นทักษะที่ติดตัวนักเรียนออกไป นักเรียนสามารถใช้ทักษะนี้ในการประกอบอาชีพได้ เนื่องจากความสามารถในการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพเกือบทุกแขนง อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาในระดับสูง ๆ และการศึกษาหาความรู้ต่อไปไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ และเข้าใจสถานการณ์และข่าวสารโลกก็ต้องอาศัยการอ่านทั้งสิ้น ดังนั้นทักษะการอ่านจึงนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนเป็นอย่างยิ่ง

ทิพวัลย์ มาแสง (2532, หน้า 57) ได้อธิบายว่า การอ่านเป็นทักษะอย่างหนึ่งในการใช้ภาษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการแปลความที่อยู่ในรูปสัญลักษณ์ของสัญลักษณ์ (Symbol) เป็นตัวอักษร และใช้สื่อความหมายติดต่อกับผู้อื่น เมื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นมาอีกภาษาหนึ่งในโรงเรียนจึงเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดที่โรงเรียนและครูผู้ที่จะสอนให้นักเรียนสามารถนำภาษานั้นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพที่ดีที่สุด สำหรับนักเรียนหรือผู้ที่สามารถอ่านภาษาอังกฤษได้ด้วยความเข้าใจอย่างกว้างขวางย่อมจะได้รับประโยชน์มากมาย เพราะบางคนได้รับประโยชน์จากการอ่านด้านความรู้ ความบันเทิงและเพลิดเพลิน

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, หน้า 50) ได้อธิบายว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากที่สุดกับนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทย ทั้งนี้มีโอกาสในการฟัง การพูด การเขียนภาษาอังกฤษน้อยกว่าการอ่าน จากการสำรวจความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษในสังคมไทยพบว่า ทักษะที่จำเป็นต้องใช้มากที่สุด ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและบริษัทห้างร้านในประเทศไทยคือทักษะการอ่าน ทั้งนี้ในทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการศึกษาหาความรู้ เช่น การอ่านตำราเรียน ในการค้นคว้าก็ต้องอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการอ่านเพื่อความจำเป็นในการดำรงชีวิตนั้นต้องอ่านประกาศแจ้งความ จลาจล ในการอ่านเพื่อความบันเทิงหรือพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรม คือการอ่านนวนิยาย เป็นต้น

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 49) ได้อธิบายว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องในปัจจุบันเราจะได้เห็นและอ่านภาษาอังกฤษมีมากขึ้นเพราะในประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การรับเอาเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่ รวมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค ต่างประเทศจึงเข้ามามีบทบาทมากในชีวิตของคนไทย ทักษะการอ่านจึงมีความสำคัญมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น การติดต่อทำสัญญา ค้าขาย หรือแม้แต่การอ่านฉลากของสินค้าอุปโภคบริโภคล้วนแต่ต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่านทั้งสิ้น เพราะการอ่านไม่ใช่อ่านเพียงตัวอักษรออกเท่านั้นแต่ต้องมีความเข้าใจด้วย ดังนั้น ทักษะการอ่านจึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝนจากการเรียนในห้องเรียนจากครูผู้สอนจนชำนาญก่อนแล้วจึงไปฝึกเพิ่มเติมในห้องเรียนซึ่งต่างจากการฝึกทักษะการฟัง - พูด ซึ่งสามารถฝึกได้เองในเทพฝึก หรือแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งอยู่นอกห้องเรียน เมื่อนักเรียนได้ฝึกการอ่านจนชำนาญแล้วทักษะการอ่านก็จะติดตัวนักเรียนต่อไป ถึงแม้จะไม่ได้เรียนในห้องเรียนแล้วก็ตาม จึงนับว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ติดทนกับนักเรียนนานที่สุด

สรุปได้ว่า ทักษะการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็น การติดต่อ ทำสัญญา ข่าวดสารข้อมูล หรือแม้แต่การอ่านฉลากสินค้าอุปโภคบริโภค ที่ต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่านทั้งสิ้น การอ่านก่อให้เกิดการพัฒนาด้านความคิด เกิดความรู้ที่กว้างขวาง ความเพลิดเพลินความบันเทิง และเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพในอนาคต

3. จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ในการอ่านนอกจากจะต้องทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านแล้ว ผู้อ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมาย ในการอ่านแต่ละครั้ง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการอ่าน เช่น อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ อ่านเพื่อทำตามคำแนะนำ อ่านเพื่อความบันเทิง เป็นต้น ซึ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านนั้น นักการศึกษาแต่ละท่าน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้หลายประการ ตัวอย่างเช่น

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2531, หน้า 85) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายหลักในการอ่านมีอยู่

3 ประการคือ

1. อ่านเพื่อความบันเทิง เช่น นิทาน นิยาย
2. อ่านเพื่อรู้วิชาการเช่น ตำราอาหาร จลาจล คู่มือต่าง ๆ เป็นต้น
3. อ่านเพื่อค้นคว้า เช่น เรื่องราว สารคดีโดยทั่ว ๆ ไป

ชูลี อินมั้น (2533, หน้า 32) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ 4 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อความรู้ การอ่านจะเน้นถึงความรู้ในวิทยาการแขนงต่าง ๆ
2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจแนวคิดที่สำคัญ การจัดลำดับขั้นแนวความคิดของผู้เขียน พร้อมทั้งพิจารณาหาเหตุผลและแรงงูใจในการเขียนเรื่องนั้นขึ้นมา

3. อ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการอ่านที่ช่วยให้เกิดความบันเทิงควบคู่ไปกับความคิด หนังสือที่อ่านเป็นประเภท นวนิยาย เรื่องสั้น วรรณคดี ซึ่งอ่านแล้วช่วยให้เกิดความสนุกสนานช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด

4. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ เช่น ความต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ฯลฯ โดยผู้อ่านใช้หนังสือในการแก้ปัญหาของตนเองเพื่อขยายขอบเขตของความสนใจในสิ่งใหม่ ๆ

สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2534, หน้า 57) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่านออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การอ่านเพื่อความรู้ การอ่านเพื่อให้ได้ความรู้นั้น อาจจะแบ่งวัตถุประสงค์ย่อยออกเป็น 5 ประเด็น คือ
 - 1.1 เพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ ได้แก่ การอ่านคำแนะนำ การอ่านเพื่อตอบปัญหาที่ยังข้องใจอยู่
 - 1.2 การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ทั้งโดยละเอียดและโดยย่อ
 - 1.3 การอ่านเพื่อรับรู้ข่าวสาร ข้อเท็จจริง
 - 1.4 การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเป็นพิเศษ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อเขียนตำราวิชาการ
 - 1.5 อ่านเพื่อรวบรวมข้อมูลเอามาทำรายงาน ทำวิจัย เผยแพร่ในหมู่นักวิชาการ
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการอ่านหนังสือเพื่อพักผ่อน ผ่อนคลายอารมณ์ หลังงานประจำ ได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทเรื่องสั้น นิทาน นิยาย นวนิยาย บทละครทั้งระดับที่เป็นวรรณกรรมหรือวรรณคดี โดยมีจุดมุ่งหมายในการอ่านเพื่อความรื่นรมย์เป็นสำคัญ
3. การอ่านเพื่อหาความคิดแปลกใหม่ในกระบวนการอ่านที่สำคัญนั้น ความรู้ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง แต่ความคิดยิ่งสำคัญกว่า โดยเฉพาะความคิดแปลกใหม่ ซึ่งจะเป็นชนวนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในตัวผู้อ่านด้วย เช่น การอ่านผลการทดลอง การค้นคว้าวิจัยและการเสนอความคิดใหม่ในหนังสือต่าง ๆ ซึ่งอาจได้จากหนังสือ สารคดี และบันเทิงคดี

4. การอ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การอ่านเป็นการพัฒนาความรู้ ความคิดและทัศนคติได้ดียิ่ง ผู้รักการอ่านจึงเป็นคนทันสมัย น่าคบหาที่สามารถที่จะเข้าร่วมสนทนาได้กับทุกคนทุกชั้นเพราะรับรู้ข่าวสารที่จะแลกเปลี่ยนกันได้ และการอ่านมากย่อมทำให้บุคคลเป็นที่ยอมรับในสังคม เนื้อหาข่าวสารบางประการในหนังสือจะทำให้ผู้อ่านนำมาปรับปรุงบุคลิกภาพของตนได้เป็นอย่างดี การอ่านจึงสามารถช่วยพัฒนาบุคลิกภาพได้เป็นอย่างดี

สมุทฺร เซ็นเชาวิช (2549, หน้า 3) แบ่งประเภทการอ่านเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านเพื่อการศึกษา (Work - Study Type Reading) เป็นการอ่านที่ต้องการความรู้สูงพอประมาณ การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือต้องครอบคลุมเนื้อหาให้ได้มากที่สุด เก็บใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นในขณะที่อ่านจึงจำเป็นต้องพิจารณาคำศัพท์และความหมายของคำที่พบให้ละเอียดถี่ถ้วน นอกจากจะต้องรู้ความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ แล้วควรจะต้องรู้ความหมายแฝงหรือความหมายตามนัยประหวัด (Connotation) ของคำนั้นอีกด้วย เพื่อจะได้เข้าใจข้อความที่อ่านชัดเจนได้ยิ่งขึ้น เช่น คำว่า “pig” ในความหมายปกติหรือความหมายตรงตัว (Denotation) ทุกคนคงทราบคืออยู่แล้ววคืออะไร แต่ถ้าหากไปพบในข้อความที่ว่า “He is a pig” จะหมายความว่า “เขาเป็นหมู” ก็คงไม่ได้เพราะคำว่า “pig” ที่ใช้ในข้อความนี้เป็นความหมายแฝงซึ่งหมายความว่า “เขาโหดเหี้ยมหรือสกปรก (เหมือนหมู)” มากกว่า อาจจะต้องกับภาษาอังกฤษที่ว่า filthy หรือ dirty หรือ bad อย่างใดอย่างหนึ่ง

2. การอ่านเพื่อการพักผ่อนและความบันเทิง (Recreatory Reading) เป็นการอ่านเพื่อความรื่นรมย์เป็นส่วนตัวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนใหญ่ เช่น การอ่านนวนิยาย เรื่องสั้น หรือหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีคำศัพท์มากมายนัก เป็นต้น การอ่านชนิดนี้ไม่ต้องการความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากนัก จะอ่านโดยใช้ความเร็วช้าหรือเร็วอย่างไรก็ได้ สุดแล้วแต่ความพึงพอใจของผู้อ่านเองเป็นสำคัญ หากชอบตอนไหนมากอยากจะกลับมาอ่านซ้ำอีกก็ได้ แต่มีข้อสังเกตอยู่อย่างหนึ่งคือการอ่านชนิดนี้ตามปกติแล้วมักอ่านได้เร็วกว่าชนิดแรก

แฮร์ริส และซิเพย์ (Harris & Sipay, 1979, p. 121) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้

3 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน
2. เพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน

จากหลักการของนักการศึกษาจึงกล่าวได้ว่า การอ่านโดยทั่วไปมักมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดและสติปัญญาในการพัฒนาตนเอง เพื่อจับใจความสำคัญ รวมทั้งอ่านเพื่อความบันเทิง การอ่านมาก ย่อมทำให้บุคคลเป็นที่ยอมรับในสังคม

การสอนอ่านจับใจความ

การสอนอ่านจับใจความให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญที่ใช้ในการสอนอ่านจับใจความ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการอ่านจับใจความ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

แววมยุรา เหมือนนิล (2541, หน้า 12) ให้ความหมายว่า การอ่านจับใจความ คือ การมุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มว่าคืออะไร ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบ เพื่อให้เรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น

พนิตนันท์ บุญพาที (2542, หน้า 77) ให้ความหมายว่า การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญ ๆ หรือเก็บสาระสำคัญของแต่ละย่อหน้า ซึ่งความสำคัญของเนื้อหามักจะปรากฏอยู่ที่ประโยคแรก ๆ ของแต่ละย่อหน้า

สุนันทา มั่นเสริมวิทย์ (2545, หน้า 82) ให้ความหมายว่า การอ่านจับใจความ เป็นการตีความสัญลักษณ์ของการเขียน การทำความเข้าใจความหมายของ คำ ประโยค และข้อความ เพื่อจับสาระสำคัญของผู้เขียน โดยใช้กระบวนการคิดขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์

สุปราณี พัดทอง (2547, หน้า 65) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความหมายถึง ความคิดสำคัญอันเป็นแก่นหรือหัวใจสำคัญของเรื่องที่ผู้เขียนมุ่งสื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

ทวีทรัพย์ ไทยสุริยะ (2549, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านต้องจับประเด็นสำคัญ ๆ ของสาระ รวมทั้งสามารถตีความ เข้าใจสัญลักษณ์ และเข้าใจความคิดเห็นของผู้เขียน

วิจิตรา แจ่มพร้อม (2551, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความหมายถึง ความสามารถในการอ่านข้อความในย่อหน้าให้เข้าใจ สามารถบอกรายละเอียดของเรื่องว่ามีอะไร กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน สำคัญอย่างไร และพร้อมกันนั้นจะต้องจับประเด็นที่สำคัญที่สุดหรือใจความหลัก (Main Idea) ในย่อหน้านั้น ๆ และรายละเอียดสนับสนุน (Supporting Detail) เพื่อช่วยให้การอ่านย่อหน้าถูกต้องและเร็วขึ้น

ดังนั้นจากทัศนะของนักการศึกษาจึงสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ คือการอ่านที่ผู้อ่านต้องจับประเด็นสำคัญ ๆ ที่สุดหรือใจความหลัก (Main Idea) ในย่อหน้านั้น ๆ และรายละเอียดสนับสนุน (Supporting Detail) ของสาระหรือของเรื่อง รวมทั้งสามารถตีความ เข้าใจสัญลักษณ์ และเข้าใจความหมายของคำ ประโยค ข้อความ และความคิดของผู้เขียน

2. ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

ละออ เพชรรัตน์ (2547, หน้า 120) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความเป็นทักษะพื้นฐานของคนที่อ่านเป็น และเป็นทักษะที่ต้องนำไปใช้มากในชีวิตประจำวัน

จุฬารัตน์ กิตติอุดมพร (2548, หน้า 48) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับการอ่านหนังสือทุกประเภทเพราะทักษะการอ่านจับใจความสำคัญช่วยให้อ่านหนังสือได้รวดเร็ว สามารถเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเรื่องต้องการให้ทราบได้อย่างถูกต้อง

บุญมา อินทวงศ์ (2552, หน้า 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนเพราะการเรียนต้องอาศัยการอ่านเป็นหลัก ยิ่งถ้าผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้ก็จะสามารถเข้าใจความหมายเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะพื้นฐานที่ต้องนำมาใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมาย เรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเรื่องต้องการให้ทราบเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

3. ลักษณะของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นพฤติกรรมกรรมการอ่านที่แสดงถึงความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่านในลักษณะต่างกัน ผู้อ่านที่มีความเข้าใจในการอ่านจับใจความได้จะต้องมีลักษณะดังนี้

แววมยุรา เหมือนนิล (2541, หน้า 17) ได้กล่าวถึงลักษณะของการอ่านจับใจความสำคัญดังต่อไปนี้

1. จัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน และสามารถเล่าโดยใช้คำพูดของตนเอง
2. บอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง รายละเอียด
3. ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้
4. แยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือจินตนาการ
5. รวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้วได้
6. เลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
7. ให้ตัวอย่างประกอบได้
8. จำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้

9. สรุปเรื่องที่อ่านได้

จากลักษณะการอ่านจับใจความดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความเป็นการลำดับเหตุการณ์ บอกเล่าความทรงจำ บอกข้อเท็จจริง รายละเอียด ปฏิบัติตามคำสั่ง แสดงความคิดเห็น โดยสามารถแยกแยะข้อมูลที่เป็นใจความสำคัญและส่วนขยาย รวมทั้งสามารถรวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้วเพื่อยกตัวอย่างและสรุปเรื่องได้

4. จุดประสงค์ของการอ่านจับใจความ

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, หน้า 56) และ เกรตเลท (Grellet, 1995, pp. 4 - 5) ได้กล่าวถึงวิธีการอ่านที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปดังนี้ คือ

1. การอ่านแบบเปิดผ่านไปอย่างรวดเร็ว (Skimming) เป็นการอ่านที่ผู้อ่านกวาดสายตาอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ใจความคร่าว ๆ ผู้อ่านต้องรู้จักคาดคะเนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของบทอ่านโดยใช้วิธีการอ่านชื่อเรื่อง หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย ดังนั้น ผู้อ่านต้องรู้จักจุดประสงค์ของเรื่องที่อ่าน รู้จักจับใจความหรือประเด็นสำคัญได้
2. การอ่านที่ต้องการข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง (Scanning) เป็นการอ่านเร็วที่ผู้อ่านมุ่งหาเฉพาะข้อมูลสิ่งที่ต้องการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข ชื่อ คำ วันที่ สถานที่ เช่น รายชื่อบุคคลในสมุดโทรศัพท์
3. การอ่านเพื่อหารายละเอียด (Thorough Reading หรือ Receptive Reading) เป็นการอ่านเพื่อต้องการทราบรายละเอียดของข้อมูล ต้องอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาที่ผู้อ่านจะสามารถวิเคราะห์และตีความได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านตำราหรืองานด้านวิชาการ
4. การอ่านเชิงวิเคราะห์ (Critical Reading) เป็นทักษะการอ่านที่ยากที่สุด เพราะผู้อ่านจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อข้อเขียนที่อ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาสนับสนุนหรือโต้แย้งต่อข้อเขียนนั้น ๆ การอ่านแบบนี้ผู้อ่านจะต้องมีโอกาสอภิปรายแสดงความคิดเห็นหลังการอ่าน ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้อ่านมีปฏิสัมพันธ์ต่อข้อเขียน (Active Reader) มิใช่การอ่านแบบไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อข้อเขียน (Passive Reader)

วิลเลียมส์ (Williams, 1986, p. 85) ได้เสนอลำดับขั้นการสอนอ่านไว้ 3 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีจุดประสงค์ดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน (Pre - Reading) มีจุดประสงค์เพื่อ
 - 1.1 เพื่อแนะนำและกระตุ้นความสนใจในหัวเรื่อง
 - 1.2 เพื่อชักจูงให้นักเรียนสนใจอยากเรียนด้วยการให้เหตุผลสำหรับการอ่าน
 - 1.3 เพื่อเตรียมตัวในด้านภาษาให้แก่แก่นักเรียนก่อนจะอ่านเนื้อเรื่อง

2. ขั้นการอ่าน (While - Reading) ขั้นตอนนี้เน้นที่เนื้อเรื่องที่อ่าน โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

- 2.1 เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจจุดประสงค์ของการเรียน
- 2.2 เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างของงานเขียนหรือเนื้อเรื่องที่อ่าน
- 2.3 เพื่อช่วยขยายความเนื้อเรื่องที่อ่านให้ชัดเจน

3. ขั้นหลังการอ่าน (Post - Reading) ขั้นตอนนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความสามารถดังนี้

- 3.1 สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดในเรื่องที่อ่านไปแล้ว
- 3.2 สามารถเชื่อมโยงเรื่องที่อ่านกับความรู้ความสนใจหรือความคิดเห็นของนักเรียนได้

มิลเลอร์ (Miller, 1990, p. 132) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความออกเป็น 6 ประการดังนี้

1. อ่านเพื่อจับใจความคร่าว ๆ (Scanning or Skimming Reading) เป็นการอ่านเพื่อหารายละเอียดคร่าว ๆ เพื่อจับใจความสำคัญโดยรวม
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Idea Reading) เป็นการอ่านโดยละเอียดทุกตัวอักษร เพื่อจับเรื่องรวบได้ตลอดทั้งเรื่องอย่างละเอียด
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียด และใจความสำคัญทั่ว ๆ (Exploratory Reading) เป็นการอ่านเพื่อดูรายละเอียด ความเชื่อมโยงระหว่างย่อหน้าแต่ละย่อหน้า
4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้ (Study Reading) เป็นการอ่านเพื่อสำรวจว่าผู้แต่งต้องการจะบอกอะไรแก่ผู้อ่าน เรื่องที่อ่านมีความสำคัญอย่างไร
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน (Critical Reading) เป็นการอ่านโดยใช้วิจารณ์ว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องที่เชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งต้องคิดพิจารณาและไตร่ตรองให้รอบคอบ

6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน (Analytical Reading) เป็นการอ่านเพื่อศึกษาแนวคิด และข้อที่แทรกอยู่กับเรื่องที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้

จากทัศนะของนักการศึกษาจึงสรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการอ่านจับใจความเป็นการอ่านเรื่องราวเพื่อหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยมุ่งทำความเข้าใจเนื้อเรื่องและเจตนารมณ์ของผู้เขียน รวมทั้งมีการลำดับเหตุการณ์หรือบอกเล่าสิ่งที่อ่าน เป็นการผสมผสานความรู้เก่าและใหม่ แล้วขยายความรู้ให้กว้างไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล

5. หลักสำคัญของการสอนอ่านจับใจความ

บันลือ พฤษะวัน (2534, หน้า 112) ได้เสนอแนวการสอนอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

1. ความเข้าใจระดับต่ำ หรือการแปลความ (Factual/ Reading the Lines)

1.1 ใช้คำถามเพื่อถามข้อเท็จจริงเป็นคำถามต้น ๆ เช่น ใคร..ทำอะไร...ที่ไหน...

เมื่อไร

1.2 นักเรียนฝึกอ่านเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และใช้การอ่านออกเสียงเฉลยคำตอบนั้น ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้ทุกคนรู้จักการหาแหล่งคำตอบโดยตรงให้ได้เสียก่อนที่ฝึกการหาคำตอบเป็นรายบุคคลในลำดับต่อไป

1.3 ฝึกให้ทุกกลุ่มตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยครูช่วยตรวจสอบลักษณะคำถามให้แล้วให้แลกเปลี่ยนคำถามกันเองในระหว่างกลุ่ม กลุ่มเจ้าของคำถามมีหน้าที่เฉลยคำตอบโดยวิธีอ่านพึงเสียง

1.4 ฝึกให้ตอบเป็นรายบุคคลเมื่อเด็กช่วยตัวเองได้

1.5 เล่นเกม เรอถาม-ฉันทอบ หลังจากอ่านบทอ่าน

2. ความเข้าใจระดับที่สูงขึ้น หรือการตีความ (Interpretive/ Reading between the Lines)

2.1 ใช้คำถามเพื่อมุ่งให้นักเรียนสามารถคิดหาเหตุผล วิเคราะห์เหตุผลจากเรื่องที่อ่าน เช่น อย่างไร เป็นต้น

2.2 ถามถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์นั้นๆ ขึ้น

2.3 ถามให้เปรียบเทียบหาความแตกต่าง ข้อขัดแย้ง หรือความเหมือนกัน

2.4 ถามถึงความที่สรุปเป็นอย่างไร หรือควรจะเป็นอย่างไร

2.5 ยกสถานการณ์ที่เทียบเคียงว่า ถ้าหากเป็นเช่นนั้นจะเป็นอย่างไร

3. ความเข้าใจในระดับสูงหรือ การขยายความ (Extrapolation/ Reading beyond the Lines)

3.1 ใช้คำถามให้ประเมินตัวละคร ใครดี ใครไม่ดี คืออย่างไร ไม่คืออย่างไร

3.2 ให้เลือกแบบอย่างจากตัวละครพร้อมด้วยเหตุผลของการตอบ

3.3 สถานการณ์ ความสมจริงของเรื่องเป็นไปได้หรือไม่

3.4 คุณภาพของบทความ ความรู้ทางวิชาการ การใช้แหล่งอ้างอิงน่าเชื่อถือได้

เพียงใด

3.5 ภาษาที่ใช้ รูปประโยคเป็นอย่างไร ควรแก้ไขเรื่องราวอย่างไร

ทัศนีย์ สุขเมธี (2534, หน้า 88) ได้เสนอว่า การสอนอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเป็นการอ่านในใจ โดยมุ่งแต่เนื้อเรื่องไม่ต้องพะวงกับการออกเสียง โดยครูแนะนำให้ตั้งคำถามตัวเอง

จากเรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ที่ไหน อย่างไร ฯลฯ และในการสอนครูควรแนะแนวทางก่อนเพื่อที่จะช่วยให้การอ่านจับใจความได้ดี เช่น

1. อธิบายคำบางคำที่มีความหมายพิเศษหรือคำที่ควรทราบก่อน เพื่อไม่ให้มีปัญหาในการเข้าใจความหมายในขณะที่อ่านเพื่อจับใจความ
2. ให้นักเรียนรู้จุดมุ่งหมายในการอ่าน หรืออาจมีการตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ จะช่วยให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ดีขึ้น
3. มีการสนทนาเกี่ยวกับเค้าโครงเรื่องที่จะอ่านก่อน หรือสนทนาเกี่ยวกับภาพหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่จะให้อ่าน
4. กำหนดเนื้อหาและเวลาที่ให้อ่าน ได้อย่างเหมาะสมกับระดับ วัย และความสามารถ
5. ควรมีกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการอ่าน เช่น ให้ตอบคำถามหรือให้เขียนสรุปเรื่องราวเพื่อทดสอบความเข้าใจ หรืออาจให้อ่านออกเสียงซ้ำในเนื้อหานั้นอีกครั้งก็ได้

ปัทมาวดี คณาคี (2552, หน้า 18) ได้สรุปหลักการสอนทักษะการอ่านจับใจความไว้ว่า การสอนทักษะการอ่านจับใจความ ครูต้องพยายามสร้างความสนใจให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านจับใจความ โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องราวที่กำหนดให้ การบอกรายละเอียด การจัดลำดับเหตุการณ์ การบอกถึงเหตุและผล โดยครูต้องตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอน ๆ ตามเรื่องนั้น ๆ

คอลลาฮาน และเคลล์ฟ (Callahan & Kellough, 1988, pp. 334 - 338) ได้เสนอแนวการสอนอ่านจับใจความให้กับนักศึกษาครูในรูปแบบของบทเรียนโมดูล (Module) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การสอนคำศัพท์ สามารถพัฒนาได้โดยครู อย่าสรุปว่านักเรียนทราบความหมายของคำศัพท์ทุกคำ ในขณะเดียวกันให้หลีกเลี่ยงการสอนคำศัพท์อย่างละเอียด ครูควรใช้เทคนิคให้นักเรียนได้ ขยายวงความรู้ด้านคำศัพท์ เช่น

1.1 สร้างบริบทที่เหมาะสมสำหรับคำศัพท์ใหม่ เช่น ยกตัวอย่างประโยคซึ่งให้ความหมายที่ต้องการ และเหมาะสมกับระดับของนักเรียน

1.2 สอนคำสำคัญ (Key Word) โดยการสอนญแจคำก่อนที่จะให้นักเรียนอ่านอาจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยให้ความหมายหลาย ๆ ความหมาย เพื่อความเหมาะสมกับบทอ่าน และกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้คำศัพท์ใหม่โดยการตอบคำถามปากเปล่าในห้องเรียน

1.3 นำคำศัพท์มาใช้เป็นวิธีสอนให้เกิดประโยชน์ เช่น ถ้ามีปัจจัยเดิมหน้า ปัจจัยเดิมหลังที่สำคัญ สามารถนำมาแยกวิเคราะห์คำศัพท์ยาว ๆ ควรแบ่งพยางค์ออกเพื่อให้ง่ายต่อการออกเสียงการได้ยิน และการนึกถึงหลักไวยากรณ์ เช่น คำที่ลงท้ายด้วย ed บ่งบอกว่าเป็นคำกริยา คำที่

ลงท้ายด้วย ly บ่งบอกว่าเป็นกริยาวิเศษณ์ เพราะรูปแบบของคำที่ใช้ในรูปประโยค หรือความสัมพันธ์กับคำอื่นที่ช่วยชี้แนะให้ทราบความหมาย

1.4 สอนการสังเกตลักษณะการพิมพ์ที่ใช้เป็นประโยชน์ต่อการอ่าน เช่น การใช้หมายเหตุข้างหน้า การใช้คำอธิบาย หัวเรื่อง หมายเหตุท้ายหน้า การสรุป เครื่องหมายวรรคตอน

1.5 ส่งเสริมให้ใช้พจนานุกรม และสอนการใช้พจนานุกรม เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้การใช้พจนานุกรมที่เหมาะสมและใช้อย่างน้อย ๆ นักเรียนก็จะขยายวงความรู้เรื่องคำศัพท์ด้วยตัวของตัวเอง เพราะพจนานุกรมเป็นแหล่งข้อมูล ให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนได้ ทักษะการใช้พจนานุกรมที่จำเป็น เช่น การใช้คำช่วย การเลือกคำที่เหมาะสม การระลึกว่าคำศัพท์ที่มีความหมายได้หลายอย่าง การออกเสียงคำ การลงเสียงหนัก การรวมคำ ความหมายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากรากศัพท์

1.6 การใช้บัตรคำศัพท์ หรือสมุดจดคำศัพท์ โดยการบันทึกคำศัพท์ลงในบัตรคำศัพท์หรือสมุดจดคำศัพท์

2. การพัฒนาการอ่านจับใจความ

2.1 การแปลความ (Reading the Lines) หมายถึง การแปลความหมายตามตัวอักษร ซึ่งเป็นความสามารถระดับพื้นฐาน โดยไม่มีสิ่งอื่นเกี่ยวข้อง ครูสำรวจอย่างไม่เป็นทางการ โดยการถามคำถามทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสำรวจความสามารถพื้นฐานในการอ่านของนักเรียนด้วยประสบการณ์และการสังเกตการณ์ตอบสนอง ครูควรให้นักเรียนได้อ่านบทอ่านหลาย ๆ ชนิด และใช้คำถามที่แตกต่างกันเพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาในการอ่านระดับแปลความ การอภิปรายพูดคุยก่อน การอ่านและหลังการอ่านจำเป็นต้องทำเพื่อกระตุ้นความสนใจ และเพื่อความมั่นใจในการแปลความสามารถใช้คำถาม เช่น

2.1.1 ผู้เขียนบอกอะไรเรา

2.1.2 ข้อความส่วนใดในบทอ่านที่บอกรายละเอียด

2.1.3 ประโยคนี้หมายความว่าอย่างไร

2.2 การตีความ (Reading Between the Lines) เป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องหาความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ตีความคิดของข้อความ การพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ เห็นความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและความคิดเห็น แยกความคิดเห็นของตนเองกับผู้เขียนได้ ผู้อ่านต้องพิจารณาแหล่งที่มาที่ผู้เขียนอ้างถึง การอ่านในขั้นนี้จำเป็นต้องใช้กระบวนการคิดและประสบการณ์ ดังนั้นในขั้นนี้ครูควรใช้คำถาม เช่น

2.2.1 คุณคิดว่าทำไมผู้เขียนจึงเขียนเช่นนั้น

2.2.2 คำนี้คุณคิดว่าหมายถึงอะไร

2.2.3 คุณเห็นด้วยหรือไม่เพราะเหตุใด

2.3 การขยายความ (Reading Beyond the Lines) การขยายความเป็นการนำสิ่งที่เกี่ยวข้องกันมาพิจารณาผลที่ตามมา และดึงเอาเนื้อมาทั่วไปที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้เป็นกระบวนการวิเคราะห์จนกระทั่งถึงการสังเคราะห์โดยผู้อ่าน ตั้งแต่เริ่มต้นจนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และการสะท้อนความคิดสำคัญออกมา จุดมุ่งหมายในการอ่านขั้นนี้เป็นจุดมุ่งหมายที่สูงที่สุดและยากที่สุดที่จะทำให้สำเร็จครูควรใช้คำถาม เช่น

2.3.1 สิ่งที่คุณเขียนกล่าวถึงเป็นจริงหรือไม่

2.3.2 ความเห็นเพิ่มเติมที่เราคิดได้นอกเหนือจากบทอ่านคืออะไรบ้าง

2.3.3 ปฏิกริยาตอบสนองอื่น ๆ ที่คนทั่วไปและเราเองจำเป็นต้องทำเพราะอะไร

2.3.4 ถ้ามีบางอย่างแตกต่างไปจากที่คุณเขียนกล่าวถึง ทรรศนะมุมมองของพวกเราจะเปลี่ยนไปอย่างไร

2.3.5 อะไรบ้างที่เราคาดว่าจะเปลี่ยนแปลงหรือเกิดขึ้น หรือดำเนินไปตามที่คุณเขียนพยากรณ์ไว้

2.3.6 คุณต้องการเห็นอะไรเปลี่ยนแปลง เพราะอะไร

2.3.7 ทำอย่างไรสิ่งเหล่านี้จึงจะกลายเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

2.3.8 ทำไมตัวเลือกเหล่านี้จึงสำคัญ และสำคัญกับใคร

2.3.9 คุณมีความคิดใหม่ ๆ อะไรที่เกิดจากบทอ่าน

สรุปได้ว่า หลักการสำคัญของการอ่านจับใจความ ครูต้องพยายามสอนคำศัพท์ สร้างบริบทที่เหมาะสมกับคำศัพท์ใหม่ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้พจนานุกรม เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ โดยมีการแปลความ การตีความ การขยายความ ครูควรให้นักเรียนฝึกอ่านบทอ่านหลายรูปแบบ ขณะที่สอนอ่านนักเรียนต้องพยายามตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านและสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้

6. ขั้นตอนการสอนอ่านจับใจความ

แสงทิวา ไชยยศ (2539, หน้า 40 - 47) ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่านที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับต้น มีดังนี้

1. กิจกรรมก่อนอ่าน (Pre - Reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจให้แก่ นักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน และปูพื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและคำศัพท์ ครูต้องเตรียมเนื้อเรื่องที่ จะอ่านให้ตรงกับวัยและความสนใจของนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความอยากที่จะอ่านมากขึ้นซึ่ง นักเรียนจะได้รับความสุขเพลิดเพลินไปพร้อมกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การเรียงร้อยตัวอักษร และลำดับเหตุการณ์อย่างเป็นขั้นตอน คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนจะได้ค้นหาความหมาย

และตีความประโยคต่าง ๆ เป็นต้น ครูจะต้องจัดหาเรื่องที่มีความยากง่ายตามความสามารถของนักเรียนและควรสอนคำศัพท์บางคำที่ยาก นักเรียนไม่สามารถเดาได้จากบริบท นอกจากนี้ต้องกำหนดจุดประสงค์ในการอ่านให้ชัดเจน ที่สำคัญครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะและคอยช่วยเหลือเท่านั้น

2. กิจกรรมระหว่างอ่าน (While-Reading Activities) เป็นกิจกรรมที่ครูนำมาใช้ฝึกทักษะในขณะที่อ่านเนื้อเรื่อง เพื่อช่วยฝึกทักษะการอ่านให้เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น โดยเลือกกิจกรรมที่หลากหลาย ในขั้นตอนนี้สามารถแบ่งกิจกรรมการอ่านได้ดังนี้ คือ

2.1 การอ่านโดยแบ่งกลุ่มย่อย ให้นักเรียนเลือกกลุ่มหรือจับคู่กันเอง หรือครูจัดกลุ่มให้ตามความสามารถในการอ่านของนักเรียนก็ได้ เด็กจะได้อ่านด้วยกันและกระตุ้นซึ่งกันและกัน ทำให้การอ่านพัฒนาได้เร็วยิ่งขึ้น เมื่ออ่านจบแล้วช่วยกันสรุปและเตรียมพร้อมที่จะเล่าหรือนำเสนอให้เพื่อนและครูฟัง

2.2 การอ่านด้วยตนเอง ครูควรฝึกการออกเสียงและการอ่านในใจ เพราะหากครูไม่กำหนดให้ เด็กจะเพียงแต่อ่านในใจ ความถูกต้องในการออกเสียงก็จะลดลงได้

2.3 การอ่านพร้อมกันทั้งห้อง เป็นการอ่านออกเสียงที่ได้ผลดี แต่ครูไม่ควรใช้วิธีนี้บ่อยนัก เพราะจะดูแลเด็กได้ไม่ทั่วถึง และพัฒนาเด็กได้ไม่ทั่วทุกคน

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post - Reading Activities) ภายหลังการอ่าน ครูควรจัดให้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันในห้อง แสดงบทบาทสมมติ อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์และกฎเกณฑ์ทางภาษาที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง ถามตอบปัญหาจากเรื่องนั้น ๆ ประเมินผลความเข้าใจเรื่องจากการอ่านของนักเรียน และที่ครูไม่ควรลืม คือ การชมเชย เด็กจะเกิดความมั่นใจและพร้อมที่จะค้นหาเรื่องอื่นที่อยากอ่านต่อไป

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 178 - 179) ได้ลำดับขั้นตอนการสอนอ่านไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre - Reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้ได้แก่

1.1 ให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน การคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้

1.2 ให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียง หรือจากรูปภาพและการแสดงท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While - Reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อเรื่องที่อ่าน ขั้นตอนนี้มีจุดใหญ่ตรงสร้างกระบวนการคิดด้วยวิธีการต่าง ๆ กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่

2.1 ตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน คำถามนั้นจะต้องใช้เวลาเพียงพอในการคิดหาคำตอบ และการถามจะต้องใช้รูปแบบในการถามถึงข้อมูลย้อนกลับและความรู้เพิ่มเติมที่ละนิด ใช้คำถามย้ำเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเป็นระยะ

2.2 ให้ลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ อาจจะเป็นย่อหน้า หรือเป็นประโยคก็ได้ แล้วให้นักเรียนในกลุ่มลำดับข้อความกันเอง

2.3 เขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง

2.4 เล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-Reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน กิจกรรมที่ท่าอาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด และ การเขียนก็ได้โดย

3.1 ให้แสดงบทบาทสมมติ

3.2 ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ เช่น เขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป เป็นต้น

3.3 พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 83-84) กล่าวว่า การสอนอ่านจับใจความควรฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายขั้นพื้นฐานก่อน แล้วจึงฝึกขั้นสูง ซึ่งในแต่ละขั้นของ การฝึกทักษะพื้นฐานจะมีจุดมุ่งหมายของการคิดเรียงลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความจำ เป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ จำความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละคร และเหตุการณ์สำคัญ การที่ครูจะรู้ว่านักเรียนมีความจำเรื่องที่อ่านได้มากหรือน้อย ก็ใช้วิธีการตั้งคำถามเรื่องที่อ่าน หรืออาจใช้สะกดคำ บอกความหมายและบอกคำจำกัดความ

ขั้นที่ 2 ความเข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนได้ เข้าใจความคิด ถ้อยคำ ประโยคและข้อความที่ให้คิดสนใจสรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์โดยใช้คำพูดของตน ดังนั้นการที่ครูจะประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจมากหรือน้อยควรตั้งเป็นคำถามด้วยการให้เล่าเรื่อง สรุปเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

ขั้นที่ 3 การนำไปใช้ เป็นขั้นที่นักเรียนควรมีการฝึกนำถ้อยคำ ประโยคและเหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่หรือนำไปใช้แก้ปัญหาในวิธีอื่น ๆ ดังนั้นคำถามที่ใช้จึงมักจะกำหนดเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนพิจารณาในการนำความรู้มาใช้ประโยชน์

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้แยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่หรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

ขั้นที่ 5 การสังเคราะห์ เป็นขั้นที่นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะ โครงเรื่องที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยอ่านสุกษัต หรือคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้ว ใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกันและต่างกันได้ด้วย

ขั้นที่ 6 การประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้นักเรียนรู้จักตัดสินเรื่องที่อ่านว่า อะไรคือส่วนที่เป็นจริงและอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ได้แก่ ความรัก ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และยักรวมไปถึงความเป็นเหตุเป็นผลด้วย เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกตใช้ถ้อยคำ การบรรยายที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจนความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้จากการอ่านเรื่อง

วิลเลียมส์ (Williams, 1986, pp. 2 - 3) ชมิดท์และบาวแมน (Schmitt & Bauman, 1986, pp. 28 - 31) ได้เสนอขั้นตอนในการสอนอ่านมีดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน (Pre - Reading) เป็นขั้นตอนที่ครูดำเนินการสอนโดยเริ่มจากการบอกจุดประสงค์ของการอ่าน พยายามนำไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของนักเรียนเพื่อสร้างความสนใจให้นักเรียนอยากอ่านแล้วทบทวนคำศัพท์และรูปประโยคที่เรียนไปแล้ว และมีปรากฏในข้อความที่อ่านหรือสอนคำศัพท์และรูปประโยคใหม่ที่ผู้เรียนไม่รู้จักแต่จะพบในบทอ่าน
2. ขั้นการอ่าน (While - Reading) เป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละคนอ่านในใจและพยายามทำความเข้าใจในบทอ่านในระยะแรก ๆ ครูอาจจะนำและฝึกให้นักเรียนอ่านเป็นกลุ่มคำโดยกวาดสายตาเป็นช่วง ๆ แทนที่จะอ่านทีละคำ และครูอาจช่วยเหลือโดยการแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ให้อ่าน หลังจากนั้นนักเรียนจึงแบ่งกลุ่มตัวเอง โดยเริ่มจากกลุ่มคำที่มีความไม่มากแล้วจึงขยายให้มากขึ้น
3. ขั้นหลังการอ่าน (Post - Reading) เป็นขั้นที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมเมื่ออ่านจบแล้ว เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน โดยให้ทำแบบฝึกหัดในแบบต่าง ๆ เช่น ให้เติมคำลงในช่องว่าง ให้เขียนถูก-ผิด สรุปใจความสำคัญ เขียนแผนภูมิ เขียนเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่านหรือเล่าเรื่องที่อ่านเป็นต้น

นอกจากนี้ กูดแมน (Goodman, 1998, p. 21) ได้เสนอแนะขั้นตอนในการสอนอ่านดังนี้

1. ขั้นการอ่านแบบสุ่มตัวอย่าง (Sampling) หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านใช้ตัวชี้แนะจากข้อความที่เขาอ่าน และเลือกใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์ของตนเพื่อหาความหมายจากข้อความที่อ่าน

2. ขั้นการคาดคะเน (Prediction) เป็นการคาดคะเน หรือเดาเหตุการณ์ล่วงหน้าว่า เรื่องที่อ่านนั้นเป็นอย่างไรจะดำเนินไปลักษณะใด

3. ขั้นการทดสอบ (Confirmation) เป็นการหาข้อมูลยืนยันว่าสิ่งที่คาดคะเนไว้ถูกต้องหรือไม่

4. การย้ายความคิดเพื่อความมั่นใจ (Correction) เป็นการแก้ไข หรือปรับจกระดับความคิดอีกครั้งหนึ่งเมื่อผู้อ่านพบว่าสิ่งที่ตนคาดคะเนไว้นั้นไม่ถูกต้อง

สรุปได้ว่าขั้นตอนการสอนอ่านจับใจความ มี 3 ขั้นคือ กิจกรรมก่อนการอ่าน เป็นการกระตุ้นความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน โดยการฟังหรืออ่านเรื่องแล้วสามารถคาดเดาเรื่อง เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท ตอบคำถาม ขั้นตอนต่อไปคือกิจกรรมระหว่างการอ่าน เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อเรื่องแล้วนำความรู้จากเรื่องที่อ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนรวมทั้งการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเรื่องที่อ่าน ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องแล้วสรุปแนวคิดของเรื่องได้ ขั้นตอนสุดท้ายคือกิจกรรมหลังการอ่าน เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยให้แสดงบทบาทสมมติ เขียนเรื่อง เขียนโต้ตอบ เขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป และมีการประเมินค่าของเรื่องที่อ่านว่าให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง

7. การวัดและประเมินผลการสอนอ่านจับใจความ

การวัดผลการสอนอ่านจับใจความ

ทิสนา แชนมณี (2553, หน้า 400 - 407) ได้กล่าววบลูม (Bloom) ได้จัดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาไว้ 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ซึ่งในด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) นั้น บลูมได้จัดระดับจุดมุ่งหมายตามระดับความรู้จากต่ำไปสูงไว้ 6 ระดับคือ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดในระดับที่สูงขึ้นไปเรื่อยๆ เช่น เมื่อถามคำถามแล้วพบว่า ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ผู้สอนควรตั้งคำถามในระดับที่สูงขึ้น คือระดับความเข้าใจ หรือถ้าผู้เรียนมีความเข้าใจแล้ว ผู้สอนก็ควรตั้งคำถามในระดับที่สูงขึ้นไปอีก คือระดับการนำไปใช้ การที่ผู้สอนจะสามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายทางด้านพุทธิพิสัยของบลูม (Bloom) ให้สูงขึ้นนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจของระดับความรู้ทั้ง 6 ประการ ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะของความรู้แต่ละระดับและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงรู้นั้น ดังนี้

1. การเรียนรู้ในระดับความรู้ ความจำ (Knowledge)

การเรียนรู้ในระดับนี้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถตอบได้ว่า สิ่งที่ได้เรียนรู้มีสาระอะไรบ้าง ซึ่งการที่สามารถตอบได้นั้นได้มาจากการจดจำเป็นสำคัญ ดังนั้น คำถามที่ใช้ในการทดสอบการเรียนรู้ในระดับนี้ จึงมักเป็นคำถามที่ถามถึงข้อมูล สาระ รายละเอียดของสิ่งที่เรียนรู้ และให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่าตนมีความรู้ความจำในเรื่องนั้น ๆ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับความรู้ความจำ ได้แก่ บอกเล่า ชี้ ระบุ จำแนก ท่อง รวบรวม ประมวล จัดลำดับ ให้ความหมาย ให้คำนิยาม เลือก เนื้อหา ได้แก่ ศัพท์ หมวดหมู่ รายละเอียด บุคคล เหตุการณ์ สถานที่ เวลา วิธีการ กระบวนการ ความสัมพันธ์ สาเหตุ ผลักการ-ทฤษฎี องค์ประกอบกฎเกณฑ์ ระบบ ระเบียบ แบบแผน โครงสร้าง สัญลักษณ์ คุณลักษณะ

2. การเรียนรู้ในระดับความเข้าใจ (Comprehension)

การเรียนรู้ในระดับนี้หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ความสัมพันธ์ และโครงสร้างของสิ่งที่เรียนและสามารถอธิบายสิ่งที่เรียนรู้นั้นได้ด้วยคำพูดของตนเอง ผู้เรียนที่เข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หลังจากได้ความรู้ในเรื่องนั้นมาแล้ว จะสามารถแสดงออกได้หลายทาง เช่น สามารถตีความได้ แปลความได้ เปรียบเทียบได้ บอกความแตกต่างได้ คำถามในระดับนี้จึงมักเป็นคำถามที่ช่วยให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับความเข้าใจ ได้แก่ อธิบาย (โดยใช้คำพูด) เปรียบเทียบ แปลความหมาย ตีความหมาย สรุป ย่อ บอกใจความสำคัญ ขยายความ ลงความเห็น แสดงความคิดเห็น คาดการณ์ คาดคะเน ทำนาย ประมาณ เนื้อหา หรือ สิ่งที่ถามถึง ได้แก่ ศัพท์ ความหมาย คำนิยาม สิ่งที่เป็นนามธรรม ผลที่จะเกิดขึ้น ผลกระทบ วิธีการ กระบวนการ ทฤษฎี ผลักการ แบบแผน โครงสร้าง ความสัมพันธ์ เหตุการณ์ สถานการณ์

3. การเรียนรู้ในระดับการนำไปใช้ (Application)

การเรียนรู้ในระดับนี้หมายถึง การเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถนำข้อมูล ความรู้ และความเข้าใจที่ได้เรียนมาไปใช้ในการหาคำตอบและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้น คำถามในระดับนี้จึงมักประกอบด้วยสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องดึงความรู้ ความเข้าใจ มาใช้ในการหาคำตอบโดยพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับการนำความรู้ไปใช้ ได้แก่ ประยุกต์ ปรับปรุง แก้ปัญหา เลือก จัด ทำ ปฏิบัติ แสดง สาธิต ผลิตเนื้อหา สิ่งที่ถามถึง กฎ หลักการ ทฤษฎี ปรากฏการณ์ สิ่งที่เป็นนามธรรม วิธีการ กระบวนการ ปัญหา ข้อสรุป ข้อเท็จจริง

4. การเรียนรู้ในระดับการวิเคราะห์ (Analysis)

การเรียนรู้ในระดับนี้หมายถึง การเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดที่ลึกซึ้งขึ้นเนื่องจากไม่สามารถหาคำตอบได้จากข้อมูลที่มีอยู่โดยตรง ผู้เรียนต้องใช้ความคิดหาคำตอบจากการแยกแยะข้อมูลและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะ

นั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถจับได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ เหตุผล หรือ จูงใจที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง การวิเคราะห์โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ

4.1 การวิเคราะห์จากข้อมูลที่มีอยู่เพื่อให้ได้ข้อสรุปและหลักการที่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้

4.2 การวิเคราะห์ข้อสรุป ข้ออ้างอิง หรือหลักการต่างๆ เพื่อหาหลักฐานที่สามารถสนับสนุนหรือปฏิบัติข้อความนั้น พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับวิเคราะห์ ได้แก่ จำแนกแยกแยะ หาเหตุและผล หาความสัมพันธ์ หาข้อสรุป หาหลักการ หาข้ออ้างอิง หาหลักฐาน ตรวจสอบ จัดกลุ่ม ระบุ ชี้ เนื้อหา สิ่งที่ถามถึงข้อมูล ข้อความ เรื่องราว เหตุการณ์ เหตุผล องค์ประกอบ ความคิดเห็น สมมติฐาน ข้อยุติ ความมุ่งหมาย รูปแบบ ระบบ โครงสร้าง วิธีการ กระบวนการ

5. การเรียนรู้ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis)

การเรียนรู้ในระดับนี้หมายถึง การเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ผู้เรียนสามารถ (1) คิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมา ซึ่งอาจอยู่ในรูปของสิ่งประดิษฐ์ ความคิด หรือ ภาษา (2) ทำนายสถานการณ์ในอนาคตได้ (3) คิดวิธีการแก้ปัญหาได้ แต่แตกต่างจากการแก้ปัญหาในขั้นนี้อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบพฤติกรรมที่สามารถบ่งชี้การเรียนรู้ในระดับนี้ ได้แก่ เขียนบรรยาย อธิบาย เล่า บอก เรียบเรียง สร้าง จัด ประดิษฐ์ แต่ง ดัดแปลง ปรับ แก้ไข ทำใหม่ ออกแบบ ปฏิบัติ คิดริเริ่ม ตั้งสมมติฐาน ตั้งจุดมุ่งหมาย ทำนาย แจกแจงรายละเอียด จัดหมวดหมู่ สถานการณ์ วิธีแก้ปัญหา เนื้อหา สิ่งที่ถามถึง ได้แก่ ความคิด การศึกษาค้นคว้า แผนงาน สมมติฐาน จุดมุ่งหมาย ทฤษฎี หลักการ โครงสร้าง รูปแบบ แบบแผน ส่วนประกอบ ความสัมพันธ์ แผนภาพ แผนภูมิ ผังกราฟิก

6. การเรียนรู้ในระดับการประเมินค่า (Evaluation)

การเรียนรู้ในระดับนี้หมายถึง การเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนต้องใช้การตัดสินใจคุณค่าซึ่งมีความหมายว่า ผู้เรียนจะต้องสามารถตั้งเกณฑ์ในการประเมินหรือตัดสินคุณค่าต่าง ๆ ได้ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้ ดังพฤติกรรมที่บ่งชี้ได้แก่ วิพากษ์วิจารณ์ ตัดสิน ประเมินค่า ตีค่า สรุป เปรียบเทียบ จัดอันดับ กำหนดเกณฑ์ กำหนดมาตรฐาน ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น ให้เหตุผลบอกหลักฐาน เนื้อหา สิ่งที่ถามถึง ได้แก่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง การกระทำ ความคิดเห็น ความถูกต้องความแม่นยำ มาตรฐาน เกณฑ์ หลักการ ทฤษฎี คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่น ความคลาดเคลื่อน อคติ วิธีการ ประโยชน์ ค่านิยม

โดยสรุป การใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) โดยครูผู้สอนใช้ถามเรื่องที่กำหนดมาให้อ่านทุกครั้ง ทุกแผนที่สอนด้วยคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) 6 ระดับ ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า คำถามระดับ 1 -3 เป็นระดับ

คำถามขึ้นคำหรือง่าย ระดับคำถาม 4 – 6 จัดเป็นคำถามขั้นสูงหรือระดับยาก ครูผู้สอนจะต้องฝึกถามในระดับขึ้นคำก่อนจึงฝึกถามในระดับขั้นสูงขึ้นไป

การประเมินผลการสอนอ่านจับใจความ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการอ่านจับใจความ มีนักการศึกษาได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538, หน้า 154 - 155) ได้กล่าวถึงการประเมินทักษะการอ่านว่า การประเมินทักษะการอ่านสามารถใช้เกณฑ์ที่กำหนดตามส่วนประกอบของภาษาแบบแยกย่อยและเกณฑ์ที่กำหนดตามความสามารถในการรับสาร หรืออาจใช้เกณฑ์ทั้งสองแบบประยুক্তเข้าด้วยกัน โดยใช้น้ำหนักเกณฑ์แบบรวมมากกว่าเกณฑ์แบบย่อย

1. เกณฑ์กำหนดความสามารถทางการอ่านที่เป็นเกณฑ์แบบย่อยจะเป็นดังนี้

1.1 ความรู้ศัพท์ ผู้เข้าสอบสามารถเข้าใจคำศัพท์ ส่วนวนที่ใช้ในระดับใด

1.2 ความรู้ไวยากรณ์ ผู้สอบสามารถใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์ในการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับคำสรรพนาม ความเชื่อมโยงของเนื้อความ เช่น การใช้คำสันธาน คำบุพบท ที่กำหนดหน้าที่ของภาษาว่าในการขอร้อง เชื้อเชิญ ขออนุญาต ฯลฯ ได้มากน้อยเพียงใด

2. เกณฑ์กำหนดความสามารถทางการอ่านแบบรวมจะเป็นดังนี้

2.1 ความสามารถในการเรียบเรียงความ ได้แก่การอ่านแล้วเข้าใจความได้ สามารถแสดงความเข้าใจโดยการตอบคำถามที่ให้เรียบเรียงถ้อยคำใหม่โดยให้ได้ใจความเดิมหรือสามารถตอบคำถามแบบเลือกตอบและแบบเรียงลำดับข้อความเป็น 1, 2, 3, ... ได้

2.2 ความสามารถอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด ได้แก่ ผู้เข้าสอบสามารถโยงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเข้ากับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่าเป็นรายละเอียดสนับสนุน หรือเป็นรายละเอียดที่แย้งกันเพื่อให้ข้อมูลตรงกันข้ามตลอดทั้งเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดด้วยกัน

2.3 ความสามารถอ่านจับใจความสำคัญ ได้แก่ ผู้เข้าสอบสามารถระบุแก่นเรื่อง หัวเรื่อง และใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

2.4 ความสามารถวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความและ

สุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษา ได้แก่ ผู้เข้าสอบสามารถใช้ความรู้ด้านศัพท์ ไวยากรณ์ ความเข้าใจสิ่งที่อ่านและความรู้เกี่ยวกับรูปแบบลีลาภาษาที่ใช้ในบทอ่าน ที่เป็นตัวกระตุ้น วิเคราะห์ ประเมิน และสรุปได้ว่าสารที่อ่านนั้นเป็นสารประเภทใด ลีลาภาษาที่ใช้เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เจตนาทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่สามารถวิพากษ์วิจารณ์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้น ถึงความน่าเชื่อถือของสมมุติฐานที่ผู้เขียนตั้งไว้ ความเป็นไปได้ของข้อสรุป ตลอดจนสามารถ

ประเมินประสิทธิผลของบทอ่านนั้นได้ว่ามีความชัดเจนเข้าสู่ประเด็นอย่างไม่อ้อมค้อมและใช้ภาษาได้อย่างกระชับไม่เยิ่นเย้อ หรือไม่ ความสามารถในระดับนี้เป็นระดับสูงซึ่งต้องอาศัยความรู้ในระดับต้น ๆ เป็นพื้นฐาน

การกำหนดระดับความสามารถข้างต้นเป็นลำดับขั้นตอนที่ขึ้นต่อกัน และการกำหนดความสามารถตามเกณฑ์ อาจใช้มาตรฐานประเมินค่าเป็นระดับ ได้แก่

- 1 = ไม่มีความสามารถ
- 2 = มีความสามารถน้อย
- 3 = มีความสามารถพอประมาณ
- 4 = มีความสามารถดีมาก
- 5 = มีความสามารถยอดเยี่ยม

นอกจากนี้ แอลเดอร์สัน (Alderson, 2000, pp. 202 - 233) ได้เสนอแบบวัดความสามารถใน การอ่านภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. แบบทดสอบเติมคำในช่องว่างและแบบ โคลซ (Gap-filling and close test)
2. แบบทดสอบแบบหลายตัวเลือก (Multiple-choice)
3. แบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Alternative objective)
 - 3.1 การจับคู่ (Matching)
 - 3.2 การเรียงลำดับ (Ordering)
 - 3.3 คำถามแบบ 2 ตัวเลือก (Dichotomous items)
4. แบบทดสอบแบบแก้ไข (Editing test)
5. แบบทดสอบแบบเขียนตอบ (Short-answer test)

โดยสรุป ในการวัดและประเมินผลการอ่านจับใจความนั้น สามารถประเมินผลในด้านต่าง ๆ เช่น ความหมายของคำศัพท์ ความรู้ทางโครงสร้างไวยากรณ์ ความสามารถในการเรียบเรียงความ ความหมายของประโยคใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่อง ความสัมพันธ์ของข้อความ และการสรุปตีความของเรื่อง โดยใช้แบบทดสอบที่ครูผู้สอนพิจารณาแล้วคิดว่าเหมาะสมสอดคล้องกับบทอ่าน กิจกรรมการเรียนการสอนและตัวนักเรียน เพื่อให้การประเมินผลมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การคัดเลือกบทอ่านหรือเนื้อหา

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาหรือบทอ่าน

ในการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหา ก่อนอื่นควรจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์แต่ละข้อว่าควรประกอบด้วยเนื้อหาอะไร ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวควรจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จะพัฒนาระบบความคิด และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์ สำหรับเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหา ได้มีนักการศึกษาเสนอแนวทางไว้หลายท่านดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 22 - 29) ได้เสนอหลักเกณฑ์สำคัญดังนี้

1. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ (Significance) เนื้อหาต้องมีมีความสำคัญหรือจำเป็นต่อการเรียนรู้วิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชานั้น ๆ หรือวิชาอื่น ๆ ในระดับสูงขึ้นไป หรือประกอบอาชีพต่อไป ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และเจตคติที่ดี
2. ความถูกต้องทันสมัย (Validity) เนื้อหาวิชาควรมีความถูกต้องและทันสมัยตลอดเวลา เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ฉะนั้นเนื้อหาวิชาต้องมีการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน
3. มีความน่าสนใจ (Interest) เนื้อหาวิชาจะต้องมีความรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในกาแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจในการเรียนมากขึ้น และเนื้อหาควรมีความหมายต่อผู้เรียน กล่าวคือควรให้ผู้เรียนได้เห็นถึงประโยชน์และความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาต่าง ๆ เพื่อให้ ผู้เรียนจะได้เกิดความสนใจในสิ่งที่เรียนรู้อีกขึ้น
4. เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ (Learn Ability) เนื้อหาควรมีความยากง่ายและสอดคล้องเหมาะสมกับวัยหรือลำดับขั้นของการพัฒนาการทั้งร่างกาย สมอง และจิตใจรวมทั้งประสบการณ์เดิมของผู้เรียนด้วย
5. สอดคล้องกับจุดประสงค์ (Appropriateness to Objectives) เนื้อหาจะต้องมีความสอดคล้องและตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชานั้น ๆ
6. เป็นสิ่งที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียน (Usefulness) เนื้อหาควรมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ที่จะนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต
7. เป็นสิ่งที่สามารถจัดให้ผู้เรียนได้ (Feasibility) เนื้อหาต้องสามารถจัดให้ผู้เรียนเพื่อพัฒนาในแง่ความพร้อมด้านเวลา บุคลากรผู้สอน วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ

ธารง บัวศรี (2532, หน้า 28) ได้เสนอแนะหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมไว้ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร
2. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
3. สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน
4. สอดคล้องกับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน
5. เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ นั้น ๆ
6. มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สรุปได้ว่า ในการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาหรือบทอ่าน ควรจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ วุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน สนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน มีความน่าสนใจ เชื่อถือได้ มีความถูกต้องและทันสมัยตลอดเวลา มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การพิจารณาจัดเนื้อหาหรือบทอ่าน

ในการจัดเนื้อหาหรือบทอ่าน ควรที่จะเริ่มเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก และเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาหรือบทอ่านก่อน ดังที่ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 22 - 29) กล่าวว่า ในการจัดเนื้อหา สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการคือ การจัดลำดับเนื้อหา (Organization of Content) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. การจัดตามลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก (The Simple – to - Complex Approach) ควรจัดเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่ายและมีลักษณะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นก่อน แล้วจึงให้เรียนเนื้อหาที่ยากขึ้นไป
2. การจัดตามความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อนหลัง (The Pre - Requisite Learning Approach) ควรสำรวจก่อนว่า ถ้าจะให้ผู้เรียนเข้าใจถึงเรื่องที่กำหนดให้หลักสูตรหรือในการสอนเรื่องใด ผู้เรียนควรรู้อะไรมาก่อนบ้าง เมื่อทราบแล้วก็นำสิ่งนั้นมาสอนก่อนเพื่อเป็นการปูพื้นฐาน
3. การจัดลำดับของกาลเวลา (The Chronological Approach) เนื้อหาจะได้รับการจัดลำดับโดยใช้เวลาเป็นเกณฑ์ เช่น จัดเนื้อหาเรียงจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน หรือเรียงจากปัจจุบันไปหาอดีต การจัดแบบนี้จะเหมาะสมสำหรับวิชาที่มีเนื้อหาเรียงลำดับตามเหตุการณ์หรือกาลเวลา เช่น วิชาประวัติศาสตร์ หรือวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษที่ต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการทางตัวอักษรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เป็นต้น
4. การจัดตามหัวข้อหรือเรื่อง (The Thematic Approach) การจัดแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรต้องจัดเนื้อหาย่อย ๆ (Content Elements) ให้อยู่ในหัวข้อหรือเรื่องหนึ่ง ๆ หลักสูตรอาจประกอบด้วยหลายหัวข้อได้ หัวข้อแต่ละเรื่องจะเป็นอิสระคือ ไม่ต้องเป็นความรู้พื้นฐานของหัวข้ออื่น ๆ หรือบางหัวข้ออาจต้องให้ผู้เรียนเรียนก่อนหลังก็ได้

5. การจัดลำดับจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม (The Part - to Whole Approach) การจัดเนื้อหาโดยให้ผู้เรียนเข้าใจส่วนย่อย ๆ ก่อนแล้วค่อย ๆ พัฒนาความรู้ความเข้าใจไปยังส่วนรวม เช่น การสอนเรื่องการเดินทางและการสะท้อนของแสงก่อนที่จะนำไปสู่ความรู้เรื่องรุ้งกินน้ำ เป็นต้น

6. การจัดตามลำดับจากส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย (The Whole - to Part Approach) การจัดเนื้อหาในลักษณะนี้ จะตรงกันข้ามกับวิธีการจัดตามลำดับจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม กล่าวคือ เป็นการจัดที่ให้ผู้เรียนเรียนสิ่งที่ปรากฏพร้อมทั้งหมดก่อน แล้วจึงเรียนส่วนที่ย่อยหรือแยกลง

สรุปได้ว่า การจัดลำดับเนื้อหาที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนควรคำนึงถึงและจัดให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน การพัฒนาบทอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาวิชา ผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับเนื้อหาของบทอ่าน โดยเริ่ม ต้นจากเนื้อหาเกี่ยวกับพื้นที่ เมืองหลวง จำนวนประชากร ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาราชการ ศาสนา และวัฒนธรรม ระบบการเมืองการปกครอง วันชาติ หน่วยเงินตรา ดอกไม้ประจำชาติ ข้อมูลทางเศรษฐกิจ ระบบการศึกษาและอื่น ๆ ของประเทศสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศ

เกณฑ์การพิจารณาความยากง่ายของบทอ่าน

นลินี บำเรอราช (2545, หน้า 116 - 118) ได้กล่าวถึงการพิจารณาความยากง่ายของบทอ่านด้วยวิธีการอย่างง่าย ๆ ให้พิจารณาจากหลักการตามประเด็นต่อไปนี้

1. คำที่ใช้ ถ้าบทอ่านนั้นมีคำที่นักเรียนคุ้นตาหรือคำที่อยู่ในชีวิตประจำวัน ถือเป็นคำที่นักเรียนเคยอ่านและรู้ความหมายจำนวนมาก บทอ่านนั้นจะง่ายในทางกลับกันก็จะยาก
2. ประโยคที่ใช้ ถ้าประโยคนั้นใช้ประโยคสั้น ๆ ในแต่ละประโยคมีจำนวนคำไม่มาก ประโยคนั้นจะง่าย แต่ถ้าประโยคนั้นใช้ประโยคยาวและซับซ้อน มีการขยายความในประโยคหรือมีการละคำ ละข้อความบางอย่างไว้ สังเกตได้จากจำนวนคำในแต่ละประโยคมีมาก ข้อความนั้นก็จะเป็ประโยคที่ยาก
3. การเรียบเรียงข้อความเข้าด้วยกัน ถ้าบทอ่านนั้นมีการเรียงประโยคต่าง ๆ ที่เป็นการลำดับความ ไปตามลำดับ ไม่ซับซ้อน จัดว่าเป็นบทอ่านที่ง่ายต่อการเข้าใจ แต่ในทางกลับกันก็จะเป็บทอ่านที่ยากต่อการเข้าใจ
4. รูปแบบหรือโครงสร้างหรือเนื้อความในบทอ่าน งานเขียนที่มีโครงสร้างแบบนิทาน ย่อมอ่านง่ายกว่าโครงสร้างแบบเรื่องสั้น (Short Story) และนวนิยาย บทอ่านที่มีโครงสร้างแบบบทความย่อมยากกว่าโครงสร้างแบบความเรียง หรือสารคดีสั้น ๆ เป็นต้น
5. สิ่งชี้นำให้แก่ผู้อ่าน ถ้าผู้อ่านนั้นมีสิ่งชี้นำในลักษณะต่าง ๆ เช่น เว้นวรรคตอน การย่อหน้า การกำหนดหัวข้อเรื่อง การให้ภาพรวมเรื่องให้แก่ผู้อ่านย่อมง่ายกว่าการไม่มีสิ่งชี้นำ ทั้งนี้ ควร

แนะนำให้นักเรียนคิดตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับสิ่งชี้นำในบทอ่านด้วย เพราะจะทำให้สามารถอ่านหนังสือได้เข้าใจอย่างรวดเร็ว

วิธีหาคำระดับความยากง่ายของบทอ่าน

นลินี บำเรอราช (2545, หน้า 117) ได้กล่าวถึงวิธีหาคำระดับความยากง่ายของ Fry ไว้ดังนี้

1. ให้สุ่มข้อความตอนใดตอนหนึ่งของบทอ่านมา 100 คำ (ในภาษาอังกฤษ นับจำนวนคำง่าย เพราะคำแต่ละคำมีวรรณยุกต์อยู่แล้ว ต่างจากภาษาไทย ซึ่งเขียนคำติดกันไป)
2. ให้นับจำนวนพยางค์ของทั้ง 100 คำนั้นว่ามีกี่พยางค์ แล้วจดไว้ (จำนวนพยางค์ย่อมมากกว่า 100 เพราะคำบางคำมีหลายพยางค์)
3. ให้นับจำนวนประโยคของข้อความทั้ง 100 คำนั้นว่ามีกี่ประโยคแล้วจดไว้ (ในภาษาอังกฤษนับจำนวนประโยคง่ายเพราะดูจากเครื่องหมายหยุดภาพ (Full Stop) ท้ายประโยค ต่างจากการเขียนประโยคในภาษาไทยที่ไม่มีเครื่องหมายว่าจบประโยค) ในกรณีมีเศษคำของประโยคให้ปัดเศษได้

วิธีการนี้จะทำให้ทราบข้อความช่วง 100 คำ ที่สุ่มมา มีความยากง่ายระดับใด ถ้ายาก ทราบว่าบทอ่านทั้งบทมีความยากง่ายระดับใด ก็สุ่มมาหลาย ๆ ช่วง แล้วใช้วิธีการเดียวกันนี้ ก็จะทราบความยากง่ายของทุกช่วง แล้วนำตัวเลขที่เป็นระดับความยากง่ายที่ได้รับทั้งหมดของทุกช่วง มาหาค่าเฉลี่ย ก็จะได้อัตราความยากง่ายที่เป็นค่าเฉลี่ยซึ่งบอกได้ว่า บทอ่านนั้นมีระดับความยากง่ายเท่าใด

จากเกณฑ์การพิจารณาความยากง่ายของบทอ่านที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจสรุปได้ว่าการพิจารณาความยาวของคำกับความยาวของประโยค ถ้าใน 1 คำ มีจำนวนพยางค์มาก (เป็นคำที่ยาว) จัดเป็นคำที่ยาก คำที่มีพยางค์น้อย จัดเป็นคำที่ง่าย ประโยคที่มีคำมาก จัดเป็นประโยคที่ยาก ประโยคที่มีจำนวนคำน้อยจัดเป็นประโยคที่ง่าย

วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา (Content-Based Instruction: CBI)

บริตัน, สโนว์ และเวสเช (Brinton, Snow & Wesche, 1989, pp. 5 - 10) ได้พัฒนาวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา สรุปได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

ความเป็นมา

วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา มีพื้นฐานความคิดที่ว่า มนุษย์มีความสามารถในการเรียนภาษาที่สองได้ดีเมื่อการเรียนนั้นมีความหมายและใช้ประโยชน์ได้ ด้วยเหตุนี้ในกลุ่มของคนยุโรปชั้นสูงในสมัยก่อนจึงนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนที่ประเทศเจ้าของภาษา เพื่อให้นักเรียนได้เรียน

ภาษาในสถานการณ์จริง หรือถ้าไม่เดินทางไปเรียนก็จ้างเจ้าของภาษามาสอนในประเทศของตน การเรียนภาษานั้นให้นักเรียนได้ใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาที่สอง เพื่อการศึกษา ค้นคว้า ในการเรียนระดับสูงขึ้นไป การที่จะเรียนภาษาได้ดีและประสบความสำเร็จ นั้นต้องเรียนในบริบทของการใช้ภาษาตามธรรมชาติ โดยเฉพาะการเรียนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ แนวคิดนี้ยังเชื่อว่าการเรียนภาษาที่เน้นโครงสร้าง (Structure) และหน้าที่ (Function) ของภาษาไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนรู้ภาษาได้อย่างครอบคลุม จึงต้องใช้เนื้อหาจริง (Authentic Text) ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนที่เรียนภาษาเป้าหมายหรือภาษาที่สอง ซึ่งเนื้อหาจริงที่ว่านั้น หมายถึงเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางด้านภาษา และพัฒนาความสามารถทางด้านเนื้อหาวิชาไปพร้อม ๆ กัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการบูรณาการวิชาใดวิชาหนึ่งกับภาษาที่สองหรือภาษาเป้าหมาย เพื่อให้นักเรียนสามารถถ่ายโอนทักษะทางภาษาที่สองสู่เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้

การสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาเริ่มขึ้นประมาณ ค.ศ. 1960 - 1980 แนวคิดนี้เกิดจากสมมุติฐานว่าการสอนภาษาอย่างมีประสิทธิภาพต้องบูรณาการกับเนื้อหาวิชาโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนเนื้อหาวิชา และในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถทางภาษาไปในตัวด้วย การเรียนเนื้อหาและการพัฒนาทักษะทางภาษามีความสำคัญเท่ากัน การสอนที่เน้นเนื้อหาได้รับการเผยแพร่และพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จากผู้สอนและนักวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษา โดยเฉพาะการเรียนภาษาที่สองที่เรียกว่า “Immersion Program” จะเห็นได้จากปี 1975 รัฐบาลอังกฤษได้กำหนดให้มีการสอนภาษาโดยเน้นเนื้อหาในหลักสูตร โดยเริ่มแรกใช้กับการสอนภาษาที่หนึ่งคือภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาทักษะภาษาทั้ง 4 ด้าน ในขณะเดียวกันก็รวมเอาวิชาต่างๆ เข้ามาจัดกระบวนการเรียนการสอนไปพร้อม ๆ กันทำให้มีการอบรมครูผู้สอนและการพัฒนาสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ สำนักพิมพ์ต่าง ๆ ก็ผลิตตำราที่เกี่ยวกับการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาและระดับหลังมัธยมศึกษา การจัดหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาแพร่หลายในแถบอเมริกาเหนือในเวลาต่อมา จะเห็นได้ว่าจุดเริ่มแรกของการใช้หลักสูตรนี้กับการเรียนการสอนภาษาที่หนึ่งในประเทศอังกฤษและทวีปอเมริกาเหนือ ต่อมาจึงนำมาใช้กับการสอนภาษาที่สอง

ความหมาย แนวคิด และหลักการวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 76) กล่าวถึงรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ แบบเน้นเนื้อหา (Content-Based Instruction : CBI) คือ การสอนที่ใช้เนื้อหานำไปสู่การเรียนรู้ภาษา เป็นการสอนที่ประสานเนื้อหาเข้ากับวัตถุประสงค์ของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ฝึกให้นักเรียนทำความเข้าใจสาระของเนื้อหาโดยใช้ทักษะทางภาษา

เป็นเครื่องมือ ใช้เนื้อหากำหนดรูปแบบของภาษา (Form) หน้าที่ของภาษา (Function) และทักษะย่อย (Subskills) ที่นักเรียนนำไปสู่การสอนนี้ จะทำให้ครูสามารถสร้างบทเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงได้มากที่สุด

การเรียนการสอนภาษาแบบเน้นเนื้อหา (Content-Based Instruction) นั้น หมายถึง การนำเนื้อหามาใช้เป็นเครื่องมือในการสอนภาษา เนื้อหาวิชาอาจหมายถึงหัวข้อหรือเรื่องราวที่ได้รับการคัดเลือกตามความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน หรือเป็นเนื้อหาในรายวิชาใดวิชาหนึ่งที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ แนวการสอนโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษานี้มีลักษณะเดียวกับการสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เชิงวิชาการ (English for Academic Purposes) นั่นคือเป็นการเตรียมนักเรียนทางด้านภาษาให้มีความพร้อมสำหรับกรเรียนในระดับสูงขึ้นไป

การใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา หรือ Content-Based Instruction (CBI) เป็นการสอนที่ต่อเนื่องจากการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารหรือ Communicative Language teaching (CLT) โดยมีหลักสำคัญว่า การเรียนภาษาจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์การเรียนการสอนที่เหมือนจริง เอสคีย์ (Eskey, 1997, pp. 32 - 41) การเรียนการสอนแบบ CBI เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่หรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น อภิปรายประเด็นสำคัญ หาแนวทางแก้ไขปัญหา วิเคราะห์และประเมินหรือศึกษาแนวความคิด สรุป ตีความข้อมูล เสนอรายงานหรือได้ว่าที่ ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาข้อมูลใหม่ไปพร้อมกับฝึกการใช้ภาษาให้ถูกต้องในสถานการณ์ที่สมจริงมากที่สุด

บรินตัน, สโนว์ และเวสเช (Brinton, Snow & Wesche, 1998 อ้างถึงใน สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2541, หน้า 2 - 4) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาว่าเป็นการสอนภาษาโดยประสานเนื้อหาเข้ากับวัตถุประสงค์ของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยให้นักเรียนฝึกใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการศึกษาเนื้อหาพร้อมกับพัฒนาภาษาอังกฤษเชิงวิชาการกล่าวคือผู้สอนใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจสาระของเนื้อหา นักเรียนจะได้เรียนเนื้อหาไปพร้อม ๆ กับภาษาและทักษะการเรียนเชิงวิชาการโดยผู้สอนจะใช้เนื้อหา กำหนดรูปแบบของภาษา หน้าที่ของภาษา บทเรียน และทักษะที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้เพื่อที่จะเข้าใจสาระของเนื้อหาและทำกิจกรรม นอกจากนี้ผู้สอนจะฝึกวิธีการเรียนภาษาเพื่อให้ นักเรียนสามารถทำความเข้าใจความหมายของภาษาและนักเรียนสามารถนำกลวิธีนี้ไปใช้ได้ตลอดไป

สโนว์ และบรินตัน (Snow & Brinton, 1997, p. 83) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าในแนวการสอนโดยใช้เนื้อหาเพื่อการเรียนรู้ภาษานั้นเมื่อผู้สอนใช้สื่อการอ่านที่เป็นสื่อจริง (Authentic Materials) นอกจากนักเรียนจะต้องทำความเข้าใจข้อมูลในบทอ่านได้โดยสามารถตีความและ

ประเมินผลข้อมูลนั้นได้ด้วยกระบวนการเรียนการสอน ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้โต้ตอบกับบทอ่านและสื่อสารด้วยการฝึกพูดโต้ตอบทั้งกับครูและกับนักเรียนด้วยกัน หลังจากการฟังและการอ่านนักเรียนจะได้ฝึกงานเขียนเชิงวิชาการซึ่งนักเรียนจะต้องทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย กิจกรรมจะมุ่งไปที่เนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ ขณะที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดและเรียนรู้ได้โดยใช้ภาษาเป้าหมายวิธีการแบบนี้เชื่อกันว่าจะทำให้นักเรียนรู้ทักษะทางภาษาทั้งสี่ทักษะอย่างเป็นธรรมชาติมากที่สุด

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาเป็นแนวการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เนื้อหาและกิจกรรมสนองความต้องการและความสนใจของนักเรียน ได้ใช้ภาษาในการทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของข้อมูลได้ฝึกฝนทักษะการใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ฝึกทักษะและกลวิธีการเรียนรู้ได้ทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่เพื่ออธิบายสรุปและตีความข้อมูลรวมทั้งได้ฝึกฝนการใช้ภาษาได้ถูกต้องในสถานการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งจะเป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการในอนาคตต่อไป

รูปแบบของวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา

1. การสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้ สโนว์ (Snow, 1991, p. 83)

1.1 การสอนภาษาโดยใช้หัวเรื่อง (Theme - Based Model) ลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอนนี้คือ การใช้เนื้อหาที่นักเรียนสนใจเป็นศูนย์กลางของการเรียน ซึ่งผู้สอนจะสร้างหรือปรับตำราและสื่อการสอนต่างๆ เพื่อบูรณาการกับการสอนทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ

ใช้ในการเรียนการสอนนั้นต้องมีความหลากหลายและจัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือ หัวเรื่อง จุดมุ่งหมายของวิธีการสอนแบบนี้ คือ ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ โดยผ่านเนื้อหาที่นักเรียนสนใจและเกี่ยวข้องกับนักเรียน

1.2 การสอนภาษาแบบเชื่อมโยงกระบวนการวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะกิจเข้ากับกระบวนการวิชาอื่น (Adjunct Language Model) การเรียนรูปแบบนี้จะใช้เนื้อหาวิชาร่วมกัน แต่จุดเน้นของการสอนจะแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้สอนภาษาอังกฤษจะเน้นแต่ทักษะทางภาษา เช่น ทักษะการอ่านในเชิงวิชาการ ในขณะที่ผู้สอนเนื้อหาจะมุ่งสอนความคิดรวบยอดทางวิชาการเท่านั้น การสอนแบบนี้ต้องใช้ความร่วมมือระหว่างผู้สอนภาษาอังกฤษและผู้สอนเนื้อหาวิชา โดยปกติแล้วนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนนี้จะเป็นนักเรียนภาษาที่สองที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษมากเพียงพอที่จะสามารถเรียนเนื้อหาพร้อมกับนักเรียนที่เป็นเจ้าของภาษาได้

1.3 การบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษและการสอนเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกัน โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหรือเครื่องมือในการเรียนการสอน (Sheltered English Model) นักเรียนใน

ห้องเรียนแบบนี้จะเป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาค่อนข้างจำกัด ดังนั้นผู้สอนจึงต้องใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับตัวป้อนที่เข้าใจได้ เช่น การปรับระดับภาษาของเอกสารประกอบ การเรียนเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการบรรยาย การใช้ภาษาท่าทางและสื่อในการสอน คำศัพท์ใหม่ ๆ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดรวบยอดในเนื้อหาวิชานั้น

จึงอาจกล่าวได้ว่าแนวการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาทั้ง 3 แบบ นั้นต่างก็มีเป้าหมายหลักเดียวกันคือ เป็นการบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหาเข้ากับความรู้ด้านภาษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งสองด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยบทเรียนจะมุ่งเน้นเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจ มีความหมาย และมีความเหมาะสมกับความพร้อมและระดับความสามารถของนักเรียน ซึ่งนอกเหนือจากทักษะทางภาษาแล้ว ผู้สอนยังจำเป็นต้องพัฒนานักเรียนให้มีทักษะทางการเรียน (Study Skills) อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนอีกด้วย

ฐปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549, หน้า 83-86) ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบเน้นแก่นสาระ (Theme - Based Language Instruction Model) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหารูปแบบเน้นแก่นสาระ เป็นการนำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ มาบูรณาการกับภาษาเป้าหมาย นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาใดวิชาหนึ่งและในขณะเดียวกันก็พัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปด้วย ผู้สอนกำหนดหัวเรื่อง (Topic) ให้นักเรียนหรือนักเรียนเลือกเรื่องที่จะเรียนตาม ความสนใจโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมเดี่ยวหรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอภิปราย วิเคราะห์และประเมินแนวความคิดเห็น สรุป ดีความ ข้อมูล เสนอรายงาน และโต้แย้ง นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาข้อมูลใหม่ ๆ ไปพร้อมกับการฝึกใช้ภาษาให้ถูกต้องในสถานการณ์ที่สมจริงมากที่สุด นักเรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปพร้อมๆกันกับทักษะการเรียนรู้ที่จะสามารถนำไปใช้ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในสาขาวิชาต่าง ๆ และมีความพร้อมที่จะศึกษาในระดับสูง นอกจากนั้นยังพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านการคิดและวิพากษ์วิจารณ์ และพร้อมที่จะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือศึกษาด้วยตนเองในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นบันไดสู่ความสำเร็จในอนาคต รูปแบบนี้เหมาะกับประเทศไทย

2. รูปแบบแยกกลุ่ม (Sheltered Content Instruction Model) ลักษณะเด่นของรูปแบบนี้คือ การแยกนักเรียนที่เรียนภาษาที่สองออกจากนักเรียนที่เป็นเจ้าของภาษา ซึ่งการแยกนักเรียนภาษาที่สองจากเจ้าของภาษานี้ทำให้นักเรียนปรับความสามารถทางภาษาได้เร็วขึ้น เพราะนักเรียนอยู่ในระดับความสามารถใกล้เคียงกัน ทำให้ไม่เกิดความวิตกกังวลมากเกินไปให้เกิดการพัฒนาทางภาษาได้เร็วขึ้น รูปแบบการสอนโดยการแยกกลุ่มหรือที่เรียกว่า “shelter” นี้ต่างจากรูปแบบแรกในส่วนของการจัดกิจกรรมการสอนตามรูปแบบนี้นิยมใช้กับนักเรียนในระดับมหาวิทยาลัยและระดับ

มัธยมศึกษา การจัดกิจกรรมเน้นให้นักเรียนเข้าใจการฟังบรรยายเนื้อหาวิชาจากผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษา ดังนั้นลักษณะกิจกรรมจึงเน้นทักษะฟังมากกว่าพูดและเขียน ตัวอย่างเช่น โปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในรายวิชาปรัชญาและวิทยาศาสตร์ ที่จัดให้กับกลุ่มอาจารย์ที่ศึกษาอยู่ที่ศูนย์ภาษาในกรุงปักกิ่ง ประเทศจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมความรู้ทางวิชาชีพระหว่างจีนกับโลกตะวันตกและเป็นการพัฒนาภาษาอังกฤษของอาจารย์เหล่านั้นด้วย

3. รูปแบบเสริมซึ่งกันและกัน (Adjunct Language Instruction Model) การสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาในรูปแบบนี้ นักเรียนลงทะเบียนเรียนสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน คือวิชาที่เกี่ยวกับเนื้อหาและวิชาที่เกี่ยวกับภาษา ทั้งสองวิชานี้ใช้เนื้อหาเดียวกัน นักเรียนเรียนร่วมกันทั้งเจ้าของภาษาและนักเรียนที่ใช้ภาษาที่สอง จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเทคนิคในการถ่ายโอนทักษะด้านภาษาไปสู่เนื้อหา

การเปรียบเทียบความแตกต่าง 3 รูปแบบ การสอนทั้ง 3 รูปแบบมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือเรียนเนื้อหา และการใช้เนื้อหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมสภาพจริง (Authentic Task and Material) ซึ่งหมายถึงสื่อที่ไม่ได้ผลิตเพื่อสอนภาษาโดยตรง ได้แก่ ตำราเรียนเนื้อหาวิชาต่างๆ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิดีโอ ผู้สอนสามารถนำสิ่งเหล่านี้ มาใช้ได้โดยตรงหรือดัดแปลง เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและพัฒนาทักษะภาษาที่สอง การเลือกเนื้อหาขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก ส่วนข้อแตกต่างระหว่างการสอน 3 รูปแบบนั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมาย รูปแบบการสอนแบบเน้นแก่นสาระ มีจุดมุ่งหมายขั้นพื้นฐานช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาที่สอง รูปแบบการสอนแบบแยกกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา ส่วนการสอนรูปแบบเสริมซึ่งกันและกันมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะภาษาและพัฒนาทักษะเพื่อทางวิชาการ นอกจากนั้นยังมีความแตกต่างในเรื่องของความเข้มข้นมากขึ้นกว่ารูปแบบแรก รูปแบบเสริมซึ่งกันและกันเน้นทักษะภาษาและเนื้อหาเข้มข้นกว่าสองรูปแบบแรก

2. บทบาทของผู้สอน ลักษณะการจัดรูปแบบการสอนทั้งสามรูปแบบเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สอน ผู้สอนที่รับผิดชอบรูปแบบเน้นแก่นสาระคือครูสอนภาษา เพราะน้ำหนักจะอยู่ที่ทักษะภาษา รูปแบบที่สองผู้สอนคือครูสอนเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่ง ส่วนรูปแบบเสริมซึ่งกันและกันผู้สอนแบ่งเป็นสองทีมคือ ทีมสอนภาษาและทีมสอนเนื้อหา

3. นักเรียนและการประเมินผล รูปแบบเน้นแก่นสาระและรูปแบบแยกกลุ่ม นักเรียนคือนักเรียนที่เรียนภาษานั้นๆ เป็นภาษาที่สอง แต่การประเมินแตกต่างกัน รูปแบบแยกกลุ่มนักเรียนถูกประเมินโดยใช้กฎเกณฑ์เนื้อหาวิชาเป็นหลัก นักเรียนตามรูปแบบเน้นแก่นสาระ ประเมินโดยใช้เกณฑ์การประเมินทางภาษา ส่วนรูปแบบเสริมซึ่งกันและกันนักเรียนที่เรียนภาษาที่สองเรียน

ร่วมกับเจ้าของภาษา ทั้งวิชาทักษะภาษาและวิชาเฉพาะสาขาที่นักเรียนเลือกเรียน ประเมินทั้งเนื้อหาและภาษา สรุปเป็นตารางที่ 9 ได้ดังนี้

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความแตกต่าง 3 รูปแบบ

	รูปแบบเน้นแก่นสาระ	รูปแบบแยกกลุ่ม	รูปแบบเสริมซึ่งกันและกัน
จุดมุ่งหมายพื้นฐาน	พัฒนาทักษะภาษาที่สอง โดยกำหนดหัวเรื่องที่จะเรียน	พัฒนาความรู้ด้านเนื้อหาวิชา	- พัฒนาความรู้ด้านเนื้อหาวิชาต่าง ๆ - พัฒนาภาษาที่สอง
นักเรียน	ไม่ใช่เจ้าของภาษา	ไม่ใช่เจ้าของภาษา	เจ้าของภาษาและไม่ใช่อเจ้าของภาษา
การประเมินผล	ทักษะทางภาษา	เนื้อหาวิชา	- เนื้อหาในชั้นเรียน วิชาต่าง ๆ - ทักษะภาษาในชั้นเรียนภาษา
บทบาทของผู้สอน	เน้นภาษา สอนโดยครูผู้สอนภาษา	เน้นเนื้อหา สอนโดยครูผู้สอนประจำวิชานั้นๆ	เชื่อมโยงสองวิชาคือเน้นภาษากับเนื้อหาเท่ากัน สอนโดยครูผู้สอนภาษาและครูผู้สอนเฉพาะสาขา

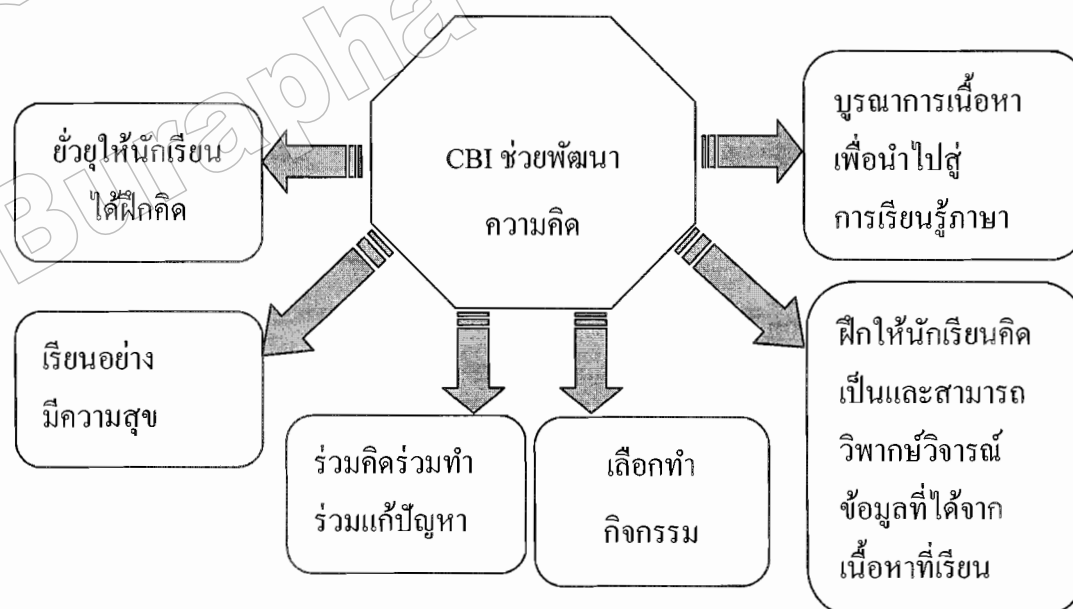
จากตารางแสดงให้เห็นว่าแต่ละรูปแบบมีความแตกต่างกัน ผู้สอนจึงควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน นอกจากนั้นการใช้สื่ออุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรก็แตกต่างกันด้วย อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 รูปแบบไม่เหมาะกับนักเรียนระดับความสามารถทางภาษาที่ต่ำเกินไป เช่นผู้เริ่มเรียนภาษาที่สอง เพราะการเรียนรู้เนื้อหาวิชาโดยใช้ภาษาที่สองยากเกินไปสำหรับผู้เริ่มเรียน รูปแบบที่ 2 เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงกว่ารูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 3 เหมาะสมกับนักเรียนในระดับความสามารถทางภาษาระดับสูง นอกจากนั้นทั้ง 3 รูปแบบยังแตกต่างกันในด้านการจัดการเรียนการสอนดังนี้ คือ รูปแบบที่ 1 ออกแบบการสอนโดยการกำหนดหัวเรื่อง จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ เนื้อหาและกิจกรรมผู้สอนสามารถเลือกได้จากตำราเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และจัดหาสื่อตามสภาพจริง (Authentic Material) เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายการวิทยุโทรทัศน์ โดยนำสื่อเหล่านี้มาปรับใช้กับการเรียนการสอนภาษา ส่วนรูปแบบที่ 2 ผู้สอนกำหนดเนื้อหาที่เป็นภาษาวิชาการ เน้นการอ่าน การฟังบรรยายจากผู้สอน และการจดบันทึก ใช้วัสดุอุปกรณ์ สื่อและตำรา แบบที่ 2 นี้ส่วนมากใช้ตำราวิชาการและใช้สื่ออุปกรณ์ ตลอดจนใช้ผังกราฟฟิก ตารางไคอะแกรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจภาษาและเนื้อหาวิชา และรูปแบบที่ 3 ใช้ทั้งตำราเฉพาะวิชาและตำราเรียนภาษาที่สอง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจกระบวนการสอนแบบนี้ จึงจะสามารถออกแบบหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาแนวความคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา มี 3 รูปแบบคือ รูปแบบเน้นแก่นสาระรูปแบบแยกกลุ่ม และรูปแบบเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งแต่ละรูปแบบมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกรูปแบบเน้นแก่นสาระ คิดว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กไทยมากที่สุด

กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 76) กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาวิชา เป็นแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาวิชา

ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ

1. ขั้นตอนการเลือกเนื้อหา (Selecting the Theme)

ในการเลือกเนื้อหาที่จะสอนนั้น จะต้องเลือกเรื่องที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงและเลือกหัวข้อย่อย (Sub - Topic) ที่สัมพันธ์กัน และต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของนักเรียน สามารถเลือกเรื่องที่จะสอนจากรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สุขศึกษา ศิลปะศึกษา นอกจากจะใช้เนื้อหาจากรายวิชาต่างๆ มาสอนทักษะทางภาษาแล้ว ยังจะฝึกให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วย แหล่งเนื้อหาอีกแหล่งหนึ่งคือ สื่อ (Media) เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษ ซึ่งเสนอข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งสามารถใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ได้ตามความเหมาะสม กรอบและสตอลเลอร์ (Grabe & Stoller, 1997, p. 91)

2. ขั้นตอนการเลือกสื่อการสอนหรือบทเรียน (Selecting the Material or the Text)

พยายามหาบทเรียนในกรอบเนื้อหาที่คาดว่านักเรียนสนใจ ทั้งจะต้องฝึกให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดในระดับสูง เช่น สามารถตีความ สังเคราะห์ข้อมูล แยกประเด็นที่เป็นความเห็นจากข้อเท็จจริง สามารถเห็นภาพตามคำบรรยาย สามารถระบุความเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้โครงสร้างภาษาในการเลือกบทเรียนที่จะใช้สอน โดยใช้แนวทางดังต่อไปนี้

2.1 เนื้อหาของบทเรียนเป็นเรื่องจริง มีข้อมูลมากพอที่จะให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่าน เขียน และฟังได้

2.2 งานหรือกิจกรรมสอดคล้องกับสถานการณ์จริง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์

2.3 บทเรียนน่าสนใจ เนื้อหาดึงดูดความสนใจของนักเรียน

2.4 บทเรียนยากง่ายเหมาะสมกับระดับของนักเรียน บทเรียนให้ข้อมูลพอเพียงและมีความยาวพอเหมาะ

2.5 เนื้อหาเข้าใจได้ นักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานก่อนอ่านบทเรียนนี้ และสามารถเข้าใจประเด็นทางวัฒนธรรม การเรียนเรื่องเนื้อหา ตลอดจนสำนวนภาษาเหมาะสม

2.6 บทเรียนหาได้ง่าย สามารถหาบทเรียนได้ในท้องถิ่นของตน

2.7 รูปแบบของบทเรียนน่าสนใจ การจัดหน้า ตัวพิมพ์ ภาพ สี สัน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อความได้ง่ายขึ้น

2.8 บทเรียนยืดหยุ่นได้ บทเรียนเหมาะสมที่จะใช้สอนแบบทักษะสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายและเอื้อต่อนักเรียนที่มีวิธีการเรียนรู้ต่างกัน

2.9 แหล่งเนื้อหา บทเรียนมาจากแหล่งเนื้อหาและมีรูปแบบที่หลากหลาย

2.10 ส่วนประกอบบทเรียน เช่น คำอธิบายศัพท์ คำถามให้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือดัชนี คำ ซึ่งช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจำเนื้อหาที่เรียนได้

2.11 สื่อการสอนเสริม อาจมีคู่มือครู เฉลยคำตอบหรือแบบฝึกหัดเสริม

3. ขั้นตอนการสร้างแผนภูมิแสดงเครือข่าย (Web)

เมื่อได้เนื้อหาแล้วจึงกำหนดหัวเรื่อง (Topic) และหัวเรื่องย่อย (Sub - Topic) เพื่อเจาะลึกเนื้อหาโดยให้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ตลอดจนสอดคล้องกับวิชาอื่นในหลักสูตร เช่น เนื้อหาเรื่องโรคมะเร็ง สอดคล้องกับวิชาสุขศึกษา อาจแตกเป็นหัวเรื่อง ผลร้ายของโรคมะเร็ง เป็นต้น

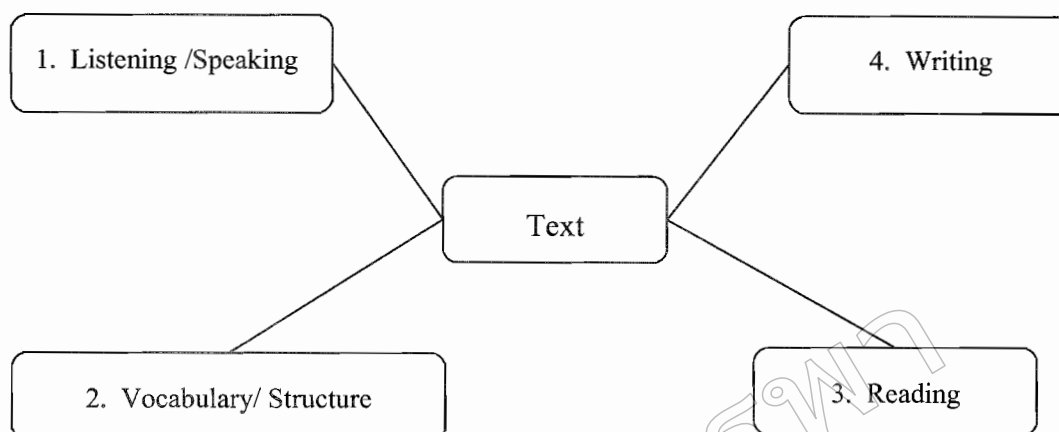
จากเนื้อหาในแต่ละหัวเรื่อง นักเรียนจะได้รู้ข้อมูลใหม่พร้อมกับพัฒนาทักษะทางภาษารวมทั้งฝึกกลวิธีการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ไปพร้อมกัน ดังนั้น จึงควรเลือกหัวเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียนและมีรูปแบบภาษาหลากหลาย

4. ขั้นตอนเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน (Developing the Instructional Tasks and Activities)

จากเนื้อหาที่เลือกมาสามารถวิเคราะห์เพื่อที่จะประเมินว่า จะดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอนในแต่ละแผนการสอนอย่างไร โดยคำนึงถึงหลัก 4 ประการ คือ

- 4.1 The aim of the lesson
- 4.2 What new language the lesson contains
- 4.3 The main stages of the lesson
- 4.4 What to do at each stages

เมื่อได้คำตอบจากทั้ง 4 ประการนี้ ก็จะนำมาแยกเป็น web ออกไปว่าในแต่ละทักษะนั้นจะฝึกอะไรบ้าง ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจะบูรณาการทักษะทั้งสี่เข้าด้วยกัน โดยจัด
การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ ถ้าเป็นทักษะการ
สื่อสาร (Productive Skills) คือ ทักษะการพูดและการเขียนก็จะใช้ขั้นตอนการสอน 3 ขั้น (3P)
 สำหรับการสอนทักษะการรับสาร (Receptive Skills) คือ ทักษะการฟัง และการอ่านนั้น
 จะใช้ลำดับการสอนย่อย (Teaching Steps) ซึ่งมี 3 ลำดับคือ

1. Pre - Listening/ Reading เป็นการเตรียมนักเรียนเข้าสู่การฟังหรือการอ่าน เพื่อ
แนะนำและกระตุ้นความสนใจในหัวเรื่องที่จะฟังหรืออ่าน กิจกรรมที่ใ้ใช้มักเป็นการสอนคำศัพท์
หรืออ่านคำถามนำเรื่อง
2. While - Listening/ Reading เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังฟังหรืออ่านนั้น
กิจกรรมที่ใ้ใช้มักเป็นคำถาม หรืออาจให้หาคำ หรือตัวเลขมาเติมในแผนภูมิ แผนที่ หรืออาจให้จด
บันทึก
3. Post - Listening/ Reading เป็นกิจกรรมที่ใช้หลังจากการฟังหรือการอ่านเพื่อสัมพันธ์
กับบทอ่าน หรือข้อความที่ฟังกับประสบการณ์ ความรู้ ความสนใจ หรือความคิดเห็นของตัว
นักเรียนเอง

โดยการดำเนินการสอนในแต่ละขั้นตอนนี้ ก็จะสอดแทรกกิจกรรมและเทคนิคที่
หลากหลายเข้าไป โดยคำนึงถึงหลักต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูผู้สอนกับนักเรียน
2. จัดกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่หลากหลายในแต่ละขั้นตอนของ การสอนให้สอดคล้อง
รับกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

แต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันในการเรียนรู้ เช่น บางคนจะถนัดใน การเรียนจาก การฟัง บางคนจะถนัดในการเรียนรู้จากการกล่าวซ้ำ หรือปฏิบัติซ้ำ บางคนถนัดในการเรียนรู้จาก การพูด และบางคนถนัดในการเรียนจากไวยากรณ์และอื่น ๆ ถ้าครูใช้เทคนิคเดียวหรือกิจกรรมเดียวอยู่ตลอด ก็จะทำให้นักเรียนที่มีความถนัดในการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ หหมดโอกาสที่จะได้เรียนรู้จากวิธีที่เหมาะสมกับความถนัดของเขา

แนวการสอนแบบ CBI นี้ ครูจะเป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน โดยครูสามารถสำรวจความต้องการของนักเรียนได้ และครูสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย มิใช่เป็นเพียงการสอนเพื่อการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็น การเตรียมความพร้อมของนักเรียนที่จะศึกษาต่อในอนาคตด้วย

กิจกรรมการเรียนการสอนในแนวนี้อาจกระตุ้นให้นักเรียนคิด และเกิดการเรียนรู้โดยผ่าน การฝึกทักษะทางภาษา กิจกรรมเป็นแบบทักษะสัมพันธ์ที่สมจริง ตัวอย่างเช่นเมื่อนักเรียนได้ฟัง หรืออ่านบทความที่ได้จากสื่อตามสภาพจริง (Authentic Material) แล้วนักเรียน ไม่เพียงแต่ทำความเข้าใจข้อมูลเท่านั้นแต่จะต้องตีความและประเมินข้อมูลนั้น ๆ ด้วย ดังนั้นนักเรียนจะต้องรู้จัก การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะสามารถพูดหรือเขียนเชิงวิชาการเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้ จะเห็นได้ว่านักเรียนจะได้ฝึกทั้งทักษะทางภาษา (Language Skills) และทักษะการเรียนรู้ (Study Skills) ซึ่งจะเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการในสถานการณ์จริงในอนาคต

รูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549, หน้า 93) ได้กล่าวถึง การสอนภาษาที่เน้นเนื้อหารูปแบบ เน้นแก่นสาระมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมมี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกเนื้อหา (Selecting the Theme) ในการคัดเลือกเนื้อหาที่จะสอนนั้น ผู้สอนจะต้องเลือกหัวเรื่อง (Topic) ที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงและหัวเรื่องย่อย (Sub - topic) ที่สัมพันธ์กัน นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของนักเรียน ผู้สอนสามารถเลือกหัวเรื่องที่จะสอนจากรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร เช่น วิชาสังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา ศิลปศึกษา นอกจากการใช้เนื้อหาจากรายวิชาต่าง ๆ มาสอนทักษะทางภาษา แล้ว ยังจะฝึกให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมด้วยแหล่งเนื้อหาอีกแหล่งหนึ่ง คือ สื่อ (Media) เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษ ซึ่งเสนอข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบัน อนึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียนของสำนักพิมพ์ได้ตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 2 การเลือกสื่อการสอนหรือบทเรียน (Selecting Material or Text) การเลือกสื่อการสอนหรือบทเรียนนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะผู้สอนจะต้องหาบทเรียนในกรอบเนื้อหาที่ คาดว่านักเรียนสนใจ ทั้งจะต้องฝึกให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดในระดับสูง เช่น สามารถตีความ

หรือสังเคราะห์ข้อมูลหรือแยกประเด็นที่เป็นความเห็นจากข้อเท็จจริง สามารถเห็นภาพตามคำบรรยาย สามารถระบุความเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้โครงสร้างทางภาษา การเลือกบทเรียนที่จะใช้สอนอาจใช้แนวทางดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาบทเรียนสภาพจริง (Content Authenticity) ทันสมัยมีข้อมูลมากพอที่จะให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่าน เขียน และฟังได้
2. งานหรือกิจกรรมสอดคล้องกับสถานการณ์จริง (Task Authenticity) เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์
3. บทเรียนน่าสนใจ (Interest Level) เนื้อหาดึงดูดความสนใจของนักเรียน
4. บทเรียนยากง่ายเหมาะสมกับระดับของนักเรียน (Difficulty Level) บทเรียนให้ข้อมูลเพียงพอและมีความยาวพอเหมาะ
5. เนื้อหาเข้าใจได้ (Accessibility) นักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานก่อนอ่านบทเรียนนี้ และสามารถเข้าใจประเด็นทางวัฒนธรรม การเรียบเรียงเนื้อหาตลอดจนสำนวนภาษาเหมาะสม
6. บทเรียนหาได้ง่าย (Availability) นักเรียนสามารถหาบทเรียนได้ในท้องถิ่นของตน
7. รูปแบบของบทเรียน (Packaging) น่าสนใจ การจัดหน้าตัวอักษร ภาพสีสนับสนุนให้นักเรียนเข้าใจข้อความได้ง่ายขึ้น
8. บทเรียนยืดหยุ่นได้ (Flexibility) บทเรียนเหมาะสมที่จะใช้สอนแบบทักษะสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย และเอื้อต่อนักเรียนที่มีวิธีการเรียนรู้ต่างกัน
9. แหล่งเนื้อหา (Source) บทเรียนมาจากแหล่งเนื้อหาและมีรูปแบบที่หลากหลาย
10. ส่วนประกอบบทเรียน (Textual Aid) เช่น คำอธิบายศัพท์ คำถามให้ค้นคว้าเพิ่มเติม หรือดัชนีคำ ซึ่งช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจำเนื้อหาที่เรียนได้
11. สื่อการสอนเสริม (Supporting Aid) อาจมีคู่มือครู เฉลยคำตอบหรือแบบฝึกหัดเสริม ผู้สอนสามารถเตรียมบทเรียนจากสื่อจริงเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ เสริมบทเรียนจากตำราเรียนเพื่อให้การสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยผู้สอนในแต่ละโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนสามารถช่วยกันรวบรวมบทเรียนสร้างเป็นศูนย์บทเรียนหรือแหล่งบทเรียน (English Instructional Resource Center) นอกจากนี้ ผู้สอนยังสามารถขอคำแนะนำเกี่ยวกับบทเรียนจากผู้สอนที่สอนวิชาอื่น เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหา ตลอดจนคำอธิบายศัพท์ เป็นการเชื่อมโยงทักษะทางภาษาเข้ากับความรู้ในสาขาวิชาอื่นที่เรียน เพื่อพัฒนากลวิธีการเรียนและทักษะการใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งมีความสำคัญต่อนักเรียน

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนภูมิแสดงเครือข่าย (Web) หลังจากเลือกเนื้อหาแล้ว จึงกำหนดหัวเรื่อง (Topic) และหัวเรื่องย่อย (Sub - Topic) เพื่อเจาะลึกเนื้อหาโดยให้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์

กัน ตลอดจนสอดคล้องกับวิชาอื่นในหลักสูตร เช่น เนื้อหาเรื่องมลภาวะสอดคล้องกับวิชา วิทยาศาสตร์อาจแตกหัวเรื่อง เช่น มลภาวะทางอากาศ ทางน้ำ ทางบก และหัวเรื่องมลภาวะทาง อากาศอาจแตก หัวเรื่องย่อย เช่น การทำลายชั้นโอโซน ผลเสียของควันพิษ เป็นต้น จากเนื้อหา ในแต่ละหัวเรื่อง นักเรียนจะได้รู้ข้อมูลใหม่พร้อมกับพัฒนาทักษะทางภาษา รวมทั้งฝึกกลวิธีการ เรียนและพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ไปพร้อมกัน ฉะนั้นผู้สอนควรเลือก หัวเรื่องที่ สนใจ เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียนและมีรูปแบบภาษาที่หลากหลาย

ข้อที่ 4 การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน (Developing Instructional Task and Activity) การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหา กล่าวคือ ผู้สอน วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อที่จะประเมินว่านักเรียนต้องมีความรู้เบื้องต้นอะไรบ้าง ก่อนที่จะอ่านบทเรียน หรือทำกิจกรรม หลังจากนั้นจึงเตรียมกิจกรรมเนื้อหาเพื่อสอนศัพท์และโครงสร้างของภาษา วิธี เรียบเรียงเนื้อความ กลวิธีการเรียน ทักษะการเรียน และฝึกการสื่อความหมายในรูปแบบ ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กิจกรรมที่นักเรียนทำการฝึกให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อพัฒนา ทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การพูด การเขียนเรื่องเกี่ยวกับบทเรียน กิจกรรมแต่ละขั้นตอน ต้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผู้สอนจึงควรเตรียมกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะภาษา 4 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการอ่าน การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนประสบ ความสำเร็จในการศึกษาระดับสูง ดังนั้นผู้สอนจึงต้องฝึกให้นักเรียนมีทักษะและกลวิธีที่จะอ่าน บทความที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านเนื้อหา โครงสร้าง และการเรียบเรียงเนื้อความ เช่น การอ่านบทความทางวิทยาศาสตร์ บทความจากหนังสือพิมพ์ ผู้สอนจะต้องฝึกให้นักเรียนทำ ความเข้าใจและสังเคราะห์ข้อมูล โดยโยงความคิดรวบยอดจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากวิชา ที่เรียนในภาษาไทย ไปยังเรื่องที่กำลังอ่าน เพื่อที่จะสามารถอภิปรายหรือเขียนข้อความเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่านได้ ผู้สอนมักสอนทักษะการอ่าน โดยใช้วิธีการสอนแบบเดิม เริ่มจากการสอนคำศัพท์ ในบริบท ตามด้วยกิจกรรมฝึก การอ่านจับใจความ (Skimming) และการอ่านกวาดสายตาเพื่อหา ข้อมูลเฉพาะ (Scanning) หลังจากนั้นจะถามคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจ และนักเรียนระบุ ใจความสำคัญ โดยไม่สอนโครงสร้างและการเรียงลำดับเนื้อหาตลอดจนกลวิธีการอ่าน นักเรียนจึง มักมีปัญหาในการอ่านโดยเฉพาะการอ่านเรื่องยาวและยาก ดังนั้น ผู้สอนจึงควรฝึกให้นักเรียนได้ อ่านบทความที่หลากหลายและฝึกกลวิธีในการอ่าน (Reading Strategy) ไปพร้อมกันด้วย

2. การพัฒนาทักษะการเขียน ในการสอนเขียน ผู้สอนควรเน้นการเขียน เชิงวิชาการ เช่น การเขียนสรุปและเขียนเชิงวิเคราะห์ โดยฝึกให้นักเรียนเรียบเรียงเนื้อหาอย่างมีระบบและ เขียนข้อความในระดับย่อหน้า (Paragraph) ได้ การฝึกทักษะการเขียนนั้นผู้สอนจะต้องประสาน ข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมการพูด อ่านและฟัง ก่อนที่นักเรียนจะเริ่มเขียนเพื่อฝึกทักษะการ

วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินเนื้อหาก่อนที่จะเขียนทั้งนี้ผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนร่าง ตรวจสอบแก้ไขงานเขียนของตนและเพื่อนร่วมชั้นด้วย

3. การพัฒนาทักษะด้านไวยากรณ์ ในการสอนไวยากรณ์ผู้สอนควรสอนไปพร้อมกับเนื้อเรื่องมากกว่าสอนแยกทักษะ ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องพิจารณาสาระของเนื้อหาก่อนที่จะสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกไวยากรณ์และคำศัพท์ โดยใช้ตัวอย่างจากบทเรียนเป็นการสร้างบริบทที่ให้นักเรียนสามารถเข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. การพัฒนาทักษะการฟัง - พูด ในการสอนทักษะการฟัง นักเรียนควรเข้าใจและมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลได้เช่นเดียวกับการอ่าน ลักษณะของบทเรียน ควรจัดให้สัมพันธ์กับทักษะอื่นและมีความหลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกกลวิธีการฟังหลายแบบ เช่น ฟังเพื่อจับใจความสำคัญและใจความสนับสนุน ฟังเพื่อตีความและคาดการณ์ ฉะนั้นผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนรู้คำที่ใช้เรียงลำดับเนื้อความ (Organizational Cue) และคำที่เป็นเครื่องหมายบ่งชี้ (Marker) นักเรียนต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้อหาพอที่จะเข้าใจข้อมูลส่วนที่ฟังไม่ทันได้ในการพัฒนาทักษะการฟังนั้น ผู้สอนจะต้องให้นักเรียนได้ฟังภาษาพูดที่ใช้จริง กิจกรรมเน้นฝึกฟังเสียงที่เป็นลักษณะสำคัญของภาษาพูด เช่น การใช้พยัญชนะผสม (Clustering) ใช้คำมากเกินไป (Redundancy) งดออกเสียงบางพยางค์หรือรวบคำ (Reduced Form) ตลอดจนนักเรียนต้องทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับสำเนียงภาษาที่หลากหลาย (Variety of Register) ซึ่งผู้พูดอาจพูดช้าบ้างเร็วบ้าง (Rates of Delivery) ผู้พูดออกเสียงหนักเบา (Stress) หรือสูงต่ำ (Intonation)

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขั้นเลือกเนื้อหา (Selecting the Theme) ครูจะเป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน ขั้นเลือกสื่อการสอนหรือบทเรียน (Selecting Material or Text) ครูผู้สอนจะต้องหาบทเรียนในกรอบเนื้อหาที่คาดว่านักเรียนสนใจ ขั้นสร้างแผนภูมิแสดงเครือข่าย (Web) หลังจากเลือกเนื้อหาแล้วจึงกำหนดหัวเรื่องและหัวเรื่องย่อยเพื่อเจาะลึกเนื้อหา โดยให้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันให้สอดคล้องกับวิชาอื่นในหลักสูตร และขึ้นเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน (Developing Instructional Task and Activity) ครูผู้สอนวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อที่จะประเมินว่านักเรียนต้องมีความรู้เบื้องต้นอะไรบ้าง ก่อนที่จะอ่านบทเรียนหรือทำกิจกรรม หลังจากนั้นจึงเตรียมกิจกรรมเนื้อหาเพื่อสอนศัพท์และโครงสร้างของภาษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ

การวัด และประเมินผลการเรียนรู้

รูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549 , หน้า 89 - 92) กล่าวถึงการวัดผลประเมินผลในรูปแบบการสอนนี้ การวัดผลเป็นกระบวนการที่รวมอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลอาจวัด

ก่อนหรือหลังเรียนก็ได้ การวัดผลหลังเรียนเพื่อต้องการรู้ว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากน้อยเพียงใด ส่วนการวัดผลก่อนเรียนเพื่อต้องการรู้ความสามารถทางภาษาของนักเรียนอยู่ในระดับใด เพื่อที่จะจัดรายวิชาให้นักเรียนได้เหมาะสมกับความสามารถ อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละโปรแกรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ การวัดผลจึงเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อดูว่านักเรียนประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน มีส่วนใดที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จและต้องการความช่วยเหลือจากผู้สอน ดังนั้นการวัดผลจึงมีลักษณะในด้านบวกคือ วัดเพื่อส่งเสริมมากกว่าวัดเพื่อตัดสินการสอนได้สอดคล้อง สิ่งที่ผู้สอนต้องทำคือ ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงกระบวนการวัดผลที่จะใช้สำหรับวิชานั้น ๆ โดยการแจ้งจุดประสงค์รายวิชา เกณฑ์การวัดผลของแต่ละกิจกรรม การเรียน ซึ่งเป็นที่ทราบกันแล้วว่าการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทั้งความสามารถทางภาษาและเนื้อหาวิชา จึงจำเป็นต้องออกแบบการวัดที่ละเอียด เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในแต่ละรายวิชาและจุดประสงค์การวัด เช่น วัดเพื่อจัดเข้ากลุ่ม (Placement Test) วัดเพื่อวินิจฉัยปัญหาทางด้านภาษา (Diagnosis of Language Problem) และวัดผลเพื่อประกาศนียบัตร (Certification) ซึ่งหลักการวัดผลมีดังต่อไปนี้

1. ภาษาและเนื้อหา (Language and Content) ภาษาและเนื้อหาเป็นจุดประสงค์หลักของการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาผู้สอนจึงต้องตระหนักเสมอว่า ต้องวัดผลสองสิ่งนี้จะวัดเฉพาะภาษาหรือเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ส่วนจะเน้นหนักเนื้อหาหรือภาษานั้นขึ้นอยู่กับแต่ละรูปแบบที่ใช้

1.1 การวัดความรู้ด้านเนื้อหา การวัดความรู้ด้านเนื้อหาที่ใช้รูปแบบแยกกลุ่มและเสริมซึ่งกันและกัน ชัดขึ้นตอนและเกณฑ์การวัดคล้ายกับเกณฑ์การวัดนักเรียนที่เป็นเจ้าของภาษา ข้อที่ผู้สอนควรคำนึงในการวัดตามรูปแบบเสริมซึ่งกันและกัน คือพื้นฐานทางภาษาของนักเรียนต้องเหมาะสมกับเนื้อหา กล่าวคือสามารถใช้ภาษาศึกษาเนื้อหาได้ ลักษณะเนื้อหาสัมพันธ์กับพื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักเรียน และถ้าการสอนถูกจำกัดเวลามากเกินไปอาจทำให้นักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาในการสอนตอบคำถามหรือบรรยายเนื้อหาได้อย่างเต็มที่ เพราะการพัฒนาภาษาที่สองในการฟัง พูด อ่านและเขียนนั้นใช้เวลานานกว่าการใช้ภาษาที่หนึ่ง ข้อควรคำนึงอีกประการหนึ่ง คือ ขั้นตอนการวัดผลเนื้อหาต้องสั้นกะทัดรัด นักเรียนไม่ต้องเขียนหรือพูด หรือตอบคำถามที่ยาว ๆ เช่น การสอนวิชาจิตวิทยาในมหาวิทยาลัยขอติดตาม ใช้รูปแบบแยกกลุ่ม ผู้สอนใช้วิธีทดสอบย่อยทุกสัปดาห์ นักเรียนตอบคำถามสั้น ๆ การทดสอบย่อยช่วยให้นักเรียนปรับปรุงการเรียนเสมอ ๆ และผู้สอนได้รู้ถึงพฤติกรรมและผลการเรียนของนักเรียน ผลการสอบยังช่วยให้ผู้สอนรู้จุดบกพร่องของตัวเอง การทดสอบไม่ว่าจะสอบย่อยหรือสอบประจำภาคเรียน ผู้สอนควรใช้รูปแบบการสอบที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่นักเรียน

1.2 การวัดผลทักษะทางภาษา ก่อนทำการวัดผลผู้สอนต้องตั้งจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าจะวัดความสามารถทางภาษาในส่วนใดซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของโปรแกรมที่ตั้งไว้ โดยปกติแล้วการวัดผลทางภาษาเป็นการวัดการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ แต่อย่างไรก็ตามในการวัดก็ควรจะแยกให้ชัดเจนว่า จะวัดทักษะใดโดยเฉพาะ โปรแกรมที่สอนภาษาเพื่อจุดมุ่งหมายทั่วไป แต่ถ้าเป็นโปรแกรมที่สอนภาษาเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะอาจเป็นการวัดผลที่ทักษะใดทักษะหนึ่ง เช่น การวัดผลการอ่านข้อมูลเฉพาะสาขาวิชา การวัดผลทางด้านภาษาจะวัดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 ความรู้ที่เกี่ยวกับส่วนประกอบทางด้านภาษาศาสตร์ เช่น การออกเสียงศัพท์ รูปแบบโครงสร้าง การเรียงลำดับคำ

1.2.2 ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเนื้อความ (Discourse) การใช้โครงสร้างทางภาษาและคำศัพท์ได้ถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล

1.2.3 ทักษะในการใช้ภาษาเพื่อปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ในและนอกห้องเรียน

1.2.4 การใช้ภาษาทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาอธิบาย วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียนในลักษณะของการจัดบันทึก การพูดอธิบาย การเขียนเรียงความ การเขียนข้อสอบ การพูดรายงานหน้าชั้นและการอภิปรายทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความสามารถในการจัดบันทึก ความสามารถในการใช้ห้องสมุด การทำวิจัย การอ่าน เป็นต้น

2. จุดมุ่งหมายและชนิดของการวัดประเมินผล จุดประสงค์ของการวัดผลตามวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา ได้แก่ การวัดเพื่อประเมินความสามารถทั่วไป การวัดเพื่อวินิจฉัยและการวัดผลสัมฤทธิ์

2.1 การวัดความสามารถทั่วไป การวัดชนิดนี้จะวัดเมื่อเริ่มเรียน บางกรณีวัดหลังจากการเรียนในแต่ละวิชาสิ้นสุดลง เป็นการวัดทั้งเนื้อหาและภาษา เพื่อดูว่านักเรียนมีความสามารถทางทักษะทางภาษาเพียงพอที่จะประสบผลสำเร็จในการเรียนเนื้อหาหรือไม่ เช่น วัดเพื่อดูว่านักเรียนมีความสามารถใช้ภาษาที่สองในการเรียนสาขาวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยหรือไม่ เทคนิคที่ใช้ในการออกแบบทดสอบควรใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอ บางครั้งผู้สอนสามารถแยกการวัดแต่ละทักษะเพื่อให้ครอบคลุมและที่สำคัญทักษะเหล่านั้น ต้องวัดในรูปแบบของเนื้อหาวิชา สิ่งที่น่ามาทดสอบทุกทักษะไม่ว่าจะฟัง - พูด อ่าน เขียนต้องเกี่ยวกับวิชาใดวิชาหนึ่งหรือเฉพาะสาขาวิชา

2.2 การประเมินเพื่อวินิจฉัย การวัดลักษณะนี้ใช้สำหรับประเมินความรู้เนื้อหาสาขาใดสาขาหนึ่งว่านักเรียนทำได้ดีเพียงใด และส่วนใดที่ยังต้องการปรับปรุง สามารถทำได้ก่อนหรือระหว่างเรียน โดยใช้ข้อสอบหรือการวิเคราะห์ความสามารถของนักเรียนจากผลงานที่ได้รับ

มอบหมายให้ทำผู้สอนนำผลการวัดมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งตัวเองและนักเรียน จุดมุ่งหมายของการประเมินชนิดนี้ค่อนข้างชี้เฉพาะลงไปตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา

2.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการวัดความก้าวหน้าของนักเรียนในการพัฒนาทักษะทางภาษาตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละรายวิชา ผู้สอนสามารถสร้างข้อสอบหรือมอบหมายงานแล้วประเมินทักษะภาษาของนักเรียนจากผลงาน ทำให้นักเรียนรู้ถึงความสามารถและ ความจำเป็นในการเตรียมภาษาของตนเองเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนสาขาวิชาต่าง ๆ

2.4 จุดมุ่งหมายของการวัด การกำหนดจุดประสงค์ของการวัด เพื่อวัดผลสามารถกำหนดได้ทั้งระยะยาวและระยะสั้น โดยใช้เครื่องมือในการวัดแตกต่างกันไป จุดประสงค์การวัดผลระยะสั้นเพื่อดูว่าการเรียนแต่ละหัวข้อ แต่ละเรื่องนั้นนักเรียนมีความก้าวหน้าหรือมีปัญหาอะไร บางครั้งการวัดผลระยะสั้น ไม่จำเป็นต้องวัดความรู้ของนักเรียนในห้องเรียนแต่เป็นการวัดความสามารถทั่วไปเช่น ความสามารถในการค้นคว้าในห้องสมุด เพื่อนำไปใช้ในการอ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าวิชาที่เรียน ส่วนการวัดผลระยะยาวเป็นการวัดการพัฒนาที่ค่อนข้างอาศัยเวลา เป็นการค้นหาคูณค่าภายในตัวของนักเรียนแต่ละคนเพื่อพัฒนาไปสู่การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) และการแก้ไขตนเองของนักเรียน

2.5 หลักที่ควรพิจารณาในการวัดผล ขั้นตอนและเครื่องมือการวัดผลที่ดีต้องมีลักษณะที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของนักเรียน เพราะการวัดไม่ใช่การตัดสินผลการเรียนอย่างเดียว แต่เป็นการวัดเพื่อแก้ไขปรับปรุง การวัดความรู้ทางภาษา โดยปกติไม่ใช่ข้อทดสอบแต่วัดจากงาน (Task) ต่าง ๆ ที่นักเรียนทำในขณะปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกเวลาเรียน ดังนั้นการวัดผลจึงรวมอยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อควรคำนึงสำหรับผู้สอนในการออกแบบขั้นตอนและวิธีการวัดมีดังนี้

2.5.1 ความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง ความสามารถของผู้สอนในการกำหนดขั้นตอนการวัดรวมไปถึงการพัฒนาข้อทดสอบและงาน การให้คะแนน การตีค่าผลต้องสอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน เวลา และแหล่งทรัพยากรที่สามารถหามาได้

2.5.2 ความตรง (Validity) การสอนภาษาโดยเน้นเนื้อหาวิชา คำนึงถึงความตรง 2 อย่าง คือ (1) วัดความตรงในการใช้ภาษาในบริบทของเนื้อหาวิชา (2) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์เฉพาะของการเรียนภาษา

2.5.3 ความเหมาะสม (Appropriate) เป็นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสม ระดับการเรียนรู้ของนักเรียน การวัดที่ไม่เหมาะสม เช่น ยากเกินไป อาจเป็นสาเหตุให้นักเรียนท้อถอยได้

2.5.4 ความเที่ยง (Reliability) การวัดนั้นต้องยุติธรรมคงเส้นคงวา กล่าวคือ จำแนกความสามารถของนักเรียนได้ไม่ว่าจะวัดวันเวลาและสถานที่ใดก็ตาม

2.5.5 ความหลากหลาย (Variety) เทคนิคการวัดผลทั้งหลายมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผู้สอนจึงต้องเลือกเทคนิคที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน

2.5.6 ความถี่ (Frequency) การวัดบ่อย ๆ เป็นการกระตุ้นให้ปรับปรุงตัวเองทั้งนักเรียนและผู้สอน

2.6 ผู้มีส่วนในกระบวนการวัดผลมีดังนี้

2.6.1 ผู้สอน มีหน้าที่วัดผลนักเรียนที่เป็นทางการคือ การสอบ และไม่เป็นทางการโดยการสังเกตการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ตรวจการบ้านและงานที่ได้รับมอบหมาย การให้คะแนนในตอนปลายภาคเรียน

2.6.2 นักเรียนประเมินตนเอง (Self - Assessment) นักเรียนสามารถเรียนรู้ในการใช้เกณฑ์การวัดเพื่อประเมินตนเอง จุดประสงค์หลักของการประเมินเพื่อให้รู้และเข้าใจถึงความสามารถตนเอง

2.6.3 เพื่อนประเมินเพื่อน (Peer Assessment) เป็นการช่วยกันตรวจสอบช่วยเหลือระหว่างเพื่อนที่เรียนด้วยกัน การใช้เทคนิคนี้ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมอย่างระมัดระวังและใช้เวลาพอสมควรกว่านักเรียนจะสามารถใช้ทักษะในการวิจารณ์งานของเพื่อนได้

รูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549, หน้า 96) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมการเรียนการสอน และหลักการวัดและประเมินผลที่ดีนั้นควรสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร อาจจะมีข้อแตกต่างบ้างในด้านเนื้อหาและจุดประสงค์ที่เน้นเชิงวิชาการมากกว่า ดังนั้น รูปแบบการวัดและประเมินผลโดยทั่วไปมีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จะต่างกันบ้างก็คือความเป็นอัตนัย (Subjectivity) มากขึ้น ซึ่งมีหลักการประเมินดังนี้

1. Productive Skill: ทักษะการพูดและทักษะการเขียน

1.1 การวัดและประเมินผลทักษะการพูด (Speaking Skill) องค์ประกอบที่สำคัญของทักษะการพูดมี 5 ประการคือ ความคล่องในการใช้ภาษาพูด (Fluency) ความสามารถในการพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ (Comprehensibility) ปริมาณของข้อมูลที่สามารถสื่อสารได้ (Amount of Communication) คุณภาพของข้อความที่สามารถนำมาสื่อได้ (Quality of Communication) และความพยายามในการสื่อสาร (Effort of Communication) มีเกณฑ์การประเมินดังตารางที่ 10 ต่อไปนี้

ตารางที่ 10 เกณฑ์การประเมินทักษะการพูด

ระดับคะแนน	เกณฑ์การพิจารณา
ระดับ 1 0 – 2 คะแนน	ไม่สามารถทำกิจกรรมที่กำหนดได้ หรือทำได้เพียงเล็กน้อย - ออกเสียงผิดทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด - ใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้อง - พูดเป็นคำๆ ขาดความต่อเนื่อง จนสื่อความไม่ได้
ระดับ 2 3 – 4 คะแนน	ทำกิจกรรมที่กำหนดไม่ได้ผลเนื่องจาก - ออกเสียงผิดบ่อยครั้งมาก - ใช้คำศัพท์ในวงจำกัด และใช้ไวยากรณ์ผิดเป็นส่วนใหญ่ - พูดขาดความต่อเนื่องและเข้าใจยาก
ระดับ 3 5 – 6 คะแนน	ทำกิจกรรมที่กำหนดได้บ้าง แต่ยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจาก - ออกเสียงผิดบ่อยครั้ง เพราะได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ - ใช้คำศัพท์ในวงจำกัด ใช้ไวยากรณ์ผิด และไม่สามารถพูดใหม่ (Paraphrase) ให้เข้าใจได้ - หยุดคิดนานในขณะที่พูด ทำให้ผู้ฟังต้องใช้ความอดทนในการรอฟัง
ระดับ 4 7 – 8 คะแนน	ทำกิจกรรมที่กำหนดให้ แต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้างเนื่องจาก - ออกเสียงผิดเป็นบางครั้ง เพราะได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ - ใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ผิดบ้าง แต่ยังสามารถสื่อความหมายได้ - หยุดคิดในขณะที่พูดบ้าง แต่ไม่ทำให้การสนทนาขาดตอน
ระดับ 5 9 – 10 คะแนน	ทำกิจกรรมที่กำหนดได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ โดย - พูดให้เข้าใจได้ง่าย แม้จะมีสำเนียงจากภาษาแม่ - ใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ได้อย่างเหมาะสม สามารถอธิบายหรือพูดใหม่ (Paraphrase) ได้เมื่อจำเป็น - สนทนาได้อย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับสถานการณ์ และอาจมีการหยุด

1.2 การวัดและประเมินผลทักษะการเขียน (Writing Skill) วิธีการวัดและประเมินความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ดีที่สุดคือ การให้นักเรียนได้เขียนจริงแต่ปริมาณหรือ

ระดับความยากง่ายในการเขียนนั้นขึ้นอยู่กับระดับของนักเรียน เช่น ระดับเริ่มเรียนอาจให้เริ่มเขียนจากระดับคำ ประโยค และเป็นข้อความสั้น ๆ และเพิ่มความยากขึ้นเป็นลำดับ ในระดับที่สูงขึ้นอาจให้นักเรียนเขียนข้อความให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการใช้ภาษาในชีวิตจริงและมีลักษณะเชิงวิชาการมากขึ้น ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ได้สอนไปในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ เกณฑ์การให้คะแนนมี 2 ลักษณะกำหนดตามรูปแบบการเขียน ได้แก่ เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนควบคุม (Guided Writing) และเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนแบบอิสระ (Free Writing)

เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนควบคุมนั้น นักเรียนต้องเขียนเรื่องตามข้อมูลที่ให้มา เกณฑ์การให้คะแนนจะครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ เนื้อหาและคำศัพท์การเรียบเรียงเนื้อหาโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ และการสะกดคำและการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าการเขียนควบคุมนั้น ผู้สอนจะต้องเตรียมข้อมูลให้นักเรียน ซึ่งอาจเป็นตารางหรือโน้ตย่อ ดังนั้น การให้คะแนนในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาและคำศัพท์นั้น ให้พิจารณาว่า นักเรียนเก็บข้อมูลให้มาเขียนได้ครบถ้วนหรือไม่ ซึ่งมีเกณฑ์ 2 เกณฑ์คือ เกณฑ์แบบที่ 1 แบ่งการให้คะแนนเป็น 4 ระดับ ระดับที่ 1 ต่ำสุดและระดับที่ 4 สูงสุด แต่ละระดับกำหนดค่าคะแนนไว้ให้ด้วยการพิจารณาให้คะแนนงานเขียนจะดูเป็นส่วน ๆ คือ ส่วนเนื้อหาและคำศัพท์ ส่วนการเรียบเรียงเนื้อหา ส่วนโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ และส่วนการสะกดคำและการใช้เครื่องหมายวรรคตอน โดยตัดสินระดับคะแนนของแต่ละส่วนก่อน หาก 3 ใน 4 ส่วน หรือ ทุกส่วนตกอยู่ในระดับ 2 อีกส่วนตกอยู่ในระดับ 3 ก็ให้พิจารณางานเขียนนั้นเป็นภาพรวมว่าควรอยู่ในระดับใดแล้วตีค่าเป็นคะแนนอีกทีหนึ่ง หากไม่แน่ใจว่าคะแนนที่ให้เหมาะสมหรือไม่ก็อาจเปรียบเทียบกับงานเขียนชิ้นอื่น ๆ ที่ได้คะแนนอยู่ในระดับเดียวกัน เช่น มีงานเขียน 3 ชิ้นอยู่ในระดับ 3 ทั้งหมด ก็อาจพิจารณาเปรียบเทียบว่าชิ้นใดควรได้คะแนน 6 , 7 หรือ 8 หรือชิ้นใดควรได้คะแนนเท่ากัน เป็นต้น เกณฑ์แบบที่ 2 แบ่งการให้คะแนนเป็น 4 ระดับ และกำหนดค่าคะแนนไว้ให้ด้วยเช่นกัน แต่การพิจารณาให้คะแนนงานเขียนจะพิจารณาเป็นภาพรวม โดยดูองค์ประกอบ 4 ส่วนไปพร้อม ๆ กันในแต่ละระดับ คือ ดูทั้งส่วนเนื้อหาและคำศัพท์ ส่วนการเรียบเรียงเนื้อหา ส่วนโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ และส่วนการสะกดคำและการใช้เครื่องหมายวรรคตอน เมื่อกำหนดระดับคะแนนได้แล้วก็ตีค่าเป็นคะแนนอีกทีหนึ่ง โดยอาจนำงานเขียนที่อยู่ในระดับคะแนนเดียวกันมาเปรียบเทียบกับชิ้นใดควรได้คะแนนเท่าใดในระดับนั้น

เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนแบบอิสระ เกณฑ์สำหรับงานเขียน Free Writing นั้น กำหนดให้แต่ละหัวข้อเรื่องเท่านั้น นักเรียนต้องคิดเนื้อหาเอง เนื้อหาและคำศัพท์จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการให้คะแนน นอกเหนือจากการใช้ไวยากรณ์และการใช้เครื่องหมายวรรค

ตอนและการเรียบเรียงเนื้อหา เกณฑ์การให้คะแนนมี 2 เกณฑ์ ได้แก่ เกณฑ์แบบที่ 1 แบ่งการให้คะแนนเป็น 4 ระดับ ระดับที่ 1 ต่ำสุดและระดับที่ 4 สูงสุด การพิจารณางานเขียนจะดูเป็นส่วนๆ คือ ส่วนเนื้อหา ส่วนคำศัพท์ ส่วนการใช้ไวยากรณ์ และเครื่องหมายวรรคตอน และส่วนการเรียบเรียงเนื้อหา โดยพิจารณาระดับคะแนนของแต่ละส่วนก่อน หาก 3 ใน 4 ส่วนหรือทุกส่วนตกอยู่ในระดับเดียวกันก็ให้พิจารณาว่าควรได้คะแนนเท่าใดในระดับนั้น หาก 2 ส่วนตกอยู่ในระดับหนึ่ง อีก 2 ส่วนตกอยู่ในอีกระดับหนึ่งก็ให้พิจารณางานเขียนนั้นเป็นภาพรวมว่าควรจะได้คะแนนในระดับใด แล้วตีค่าเป็นคะแนนอีกทีหนึ่ง โดยอาจพิจารณาเปรียบเทียบกับงานชิ้นอื่น ๆ ที่ได้คะแนนในระดับเดียวกัน และเกณฑ์แบบที่ 2 แบ่งการให้คะแนนเป็น 4 ระดับ และกำหนดค่าคะแนนไว้ให้ด้วยกัน แต่การพิจารณาให้คะแนน งานเขียนจะพิจารณาเป็นภาพรวม โดยดูองค์ประกอบ 4 ส่วน ไปพร้อม ๆ กันในแต่ละระดับ คือ ส่วนเนื้อหา ส่วนคำศัพท์ ส่วนการใช้ไวยากรณ์และเครื่องหมายวรรคตอน และส่วนการเรียบเรียงเนื้อหา เมื่อกำหนดระดับคะแนนได้แล้วก็ตีค่าเป็นคะแนนอีกทีหนึ่ง โดยอาจนำงานเขียนที่อยู่ในระดับคะแนนเดียวกันมาเปรียบเทียบกับงานชิ้นใดควรได้คะแนนเท่าใดในระดับนั้น

1.3 ข้อสังเกตเกณฑ์ให้คะแนนงานเขียน เกณฑ์การให้คะแนนงานเขียนทั้ง Guided Writing และ Free Writing แบบที่ 1 นั้น แม้จะเป็นการพิจารณาทีละส่วน แต่ก็เป็นการดูภาพรวมของแต่ละส่วน มิใช่การหักคำผิดของแต่ละส่วนแล้วหักคะแนน ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนระดับที่ 2 นั้น เน้นการพิจารณาภาพรวมของงานเขียนทั้งชิ้น ซึ่งหากให้เกณฑ์ได้อย่างชำนาญแล้วจะพบว่า การให้คะแนนงานเขียน โดยพิจารณาภาพรวมนั้น สะดวกและรวดเร็วและที่สำคัญคะแนนที่ให้ได้สะท้อนความสามารถในการเขียนของนักเรียนโดยรวม ส่วนการให้คะแนนงานเขียนโดยใช้เกณฑ์ทั้ง 2 แบบนี้ เพื่อให้มีความยุติธรรมและเป็นกลางมากที่สุด ผู้สอนควรจับคู่กันให้คะแนน ในกรณีที่ผู้สอนสองคนให้คะแนนงานชิ้นหนึ่งไม่เท่ากัน ผู้สอนควรให้เหตุผลของแต่ละคนและหาข้อสรุป เช่น ครู ก. ให้คะแนนงานเขียนชิ้นหนึ่ง 5 คะแนน ในขณะที่ครู ข. ให้ 6 คะแนน หลังจากยกเหตุผลมาอธิบายแล้วครู ก. เห็นด้วยกับครู ข. นักเรียนคนนั้นก็จะได้ 6 คะแนน หากตกลงกันไม่ได้ก็ให้เฉลี่ยคะแนน $(5 + 6) \div 2 = 5.5$ คะแนน เป็นต้น

2. Receptive Skill: ทักษะการฟังและทักษะการอ่าน

2.1 การวัดและประเมินผลทักษะการฟัง ตามธรรมชาติการใช้ภาษานั้น ทักษะการฟังและทักษะการพูดเป็นทักษะที่ใช้คู่กัน ฉะนั้นการแยกแบบทดสอบทักษะการฟังออกจากทักษะการพูดจึงดูเหมือนเป็นการฝืนธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตามผู้ฟังมีโอกาสที่จะต้องใช้ทักษะการฟังเพียงอย่างเดียว เช่น การฟังวิทยุ การฟังคำบรรยาย การฟังประกาศต่าง ๆ เป็นต้น และเนื่องจากทักษะการฟังเป็นทักษะ รับสารเช่นเดียวกับทักษะการอ่าน การสร้างแบบทดสอบของทั้งสองทักษะนี้จึงมี

ความคล้ายคลึงกัน การสร้างแบบทดสอบทักษะการฟังอาจสร้างให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

2.1.1 จุดประสงค์ระดับทักษะหลัก (Macro - Skill) เช่น การฟังเพื่อจับรายละเอียดที่เป็นข้อมูลเฉพาะ การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ การปฏิบัติตามคำสั่ง และการปฏิบัติตามแนะนำ

2.1.2 จุดประสงค์ระดับทักษะย่อย (Micro - Skill) เช่น การบอกอารมณ์ของผู้พูดจากสำเนียง การฟังแล้วบอกหน้าที่ของภาษา เช่น บอกได้ว่ารูปประโยคคำถาม เช่น Could you pass the salt? เป็นการขอร้องไม่ใช่ประโยคคำถาม

2.2 ประเภทของแบบทดสอบทักษะการฟัง ประเภทของแบบทดสอบ ทักษะการฟัง ได้แก่ แบบเลือกตอบ (Multiple Choice, True/False) การตอบคำถามแบบสั้น (Short Answer) การถ่ายโอนข้อมูลที่ได้จากการฟังในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเติมคำหรือข้อมูลในแผนภูมิหรือรูปภาพ การเติมคำลงในแบบฟอร์ม การลากเส้นแสดงทิศทางที่ได้จากการฟัง เป็นต้น การจดบันทึกข้อความ (Note - Taking) และการเขียนตามคำบอกเฉพาะบางส่วนหรือเฉพาะคำที่เว้นว่าง (Partial or Cloze Dictation)

2.3 การวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน กระบวนการอ่านหมายถึง กระบวนการคิด การจินตนาการ การหาเหตุผล การแก้ปัญหาและการประเมินข้อความที่อ่าน กระบวนการอ่านประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 มองเห็นและรับรู้ถ้อยคำที่ปรากฏในรูปตัวอักษร

ขั้นตอนที่ 2 ทำความเข้าใจความหมายของคำในบริบท (Context) นั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ตอบสนองความคิดของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 นำความรู้ใหม่ที่ได้รับมาเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิม

ในการสอนการอ่านผู้จัดหลักสูตรและผู้สอนควรทำความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และเรื่องที่นักเรียนจะต้องอ่านในชีวิตจริง รวมทั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน ทักษะ และกลวิธี (Strategy) ในการอ่านให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการอ่านและประเภทของสื่อที่อ่านทักษะสำคัญที่ใช้ในการอ่านได้แก่ ทักษะหลักในการอ่าน (Macro - Skill) และทักษะย่อยในการอ่าน (Micro - Skill) ทักษะหลักในการอ่าน เช่น การกวาดสายตาเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ การกวาดสายตาเพื่อหาประเด็นสำคัญของข้อความที่อ่าน การระบุขั้นตอนของการโต้แย้งความคิดในข้อความที่อ่าน การระบุตัวอย่างข้อความสนับสนุนข้อโต้แย้ง การจับใจความสำคัญ การคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น การแยกประเด็นความจริงออกจากความคิดเห็นของผู้เขียน การสรุปข้อความที่อ่านได้ และการสังเคราะห์หรือรวบรวมประเด็นความรู้ที่ได้จากการอ่าน ทักษะย่อยในการอ่าน เช่น การทำความเข้าใจ หรือคำที่ใช้แทนคำอื่น ๆ ที่ได้กล่าวไปแล้ว เช่น คำสรพนาม การเดาความหมาย

คำศัพท์จากบริบท การทำความเข้าใจวิธีการเรียบเรียงเนื้อหาและความสัมพันธ์ของเนื้อหาแต่ละตอน และทักษะด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ เช่น การใช้คำเชื่อม การรู้ความหมายของรูปกริยาบางรูป เช่น การใช้ Present Continuous Tense เพื่อบอกสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นต้น

การสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา ต่างจากการสอนแบบการสอนเพื่อการสื่อสารตรงที่เนื้อหาของวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชามีการประสานความรู้จากวิชาต่าง ๆ และความรู้ทั่วไปในเรื่องที่น่าสนใจ และเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการมากขึ้น ฉะนั้นในการอ่านแบบวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา จุดมุ่งหมายจึงไม่เพียงแต่ฝึกให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่อ่านซึ่งใช้ทักษะย่อยเท่านั้น แต่ยังเน้นให้นักเรียนใช้ทักษะหลักในการอ่านเพื่อใช้ความคิดวิพากษ์วิจารณ์ด้วย ฉะนั้นการวัดและประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับแนวการสอนด้วย นั่นคือลักษณะของคำถามในแบบทดสอบจะต้องเน้นการถามในระดับทักษะหลักด้วย

2.4 ประเภทของแบบทดสอบทักษะการอ่าน ประเภทของแบบทดสอบ ทักษะการอ่านได้แก่ แบบเลือกตอบ (Multiple Choice, True/ False) การตอบคำถามแบบสั้น (Short Answer) การถ่ายโอนข้อมูลที่ได้จากการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเติมคำหรือข้อมูลในแผนภูมิแผนผังตาราง เป็นต้น การจดบันทึกข้อความ (Note - Taking) และการเติมคำที่เว้นว่างโดยใช้ข้อมูลจากบทอ่าน (Cloze)

2.5 การประเมินผลทักษะการอ่านจะเป็นการประเมินจากคำตอบที่ได้ซึ่งจะมีความเป็นปรนัย (Objective) มากกว่า นอกจากนี้ผู้สอนอาจประเมินคำตอบที่มีลักษณะเป็นอัตนัย (Subjective) ด้วย หากกิจกรรมในห้องเรียนบางขั้นตอนเน้นที่คำตอบในลักษณะดังกล่าว เช่น การให้นักเรียนเดาเนื้อหาล่วงหน้าจากหัวข้อหรือรูปภาพประกอบ การให้นักเรียนเดาเนื้อหาตอนต่อไปหลังจากอ่านบทอ่านตอนแรกแล้ว การให้นักเรียนสร้างเรื่องต่อกจากบทอ่านโดยใช้จินตนาการของตนเอง หรือการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่าน อย่างไรก็ตามการประเมินคำตอบลักษณะอัตนัย (Subjective) เช่นนี้ ผู้สอนต้องใช้วิจารณญาณของตนเอง เพื่อประเมินว่าคำตอบของนักเรียนสมเหตุสมผลและเหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์หรือไม่ ติความประเมินข้อมูลของเรื่องและพัฒนาการเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นได้

กล่าวโดยสรุป การวัดและประเมินผลควรวัดทางความรู้ด้านภาษาและเนื้อหาวัดเพื่อประเมินความสามารถทั่วไป วัดเพื่อวินิจฉัยและวัดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งอาจวัดก่อนหรือหลังเรียนก็ได้ การวัดผลหลังเรียนเพื่อต้องการรู้ว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากน้อยเพียงใด ส่วนการวัดผลก่อนเรียนเพื่อต้องการรู้ความสามารถทางภาษาของนักเรียนอยู่ในระดับใด การอ่านแบบวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา จุดมุ่งหมายจึงไม่เพียงแต่ฝึกให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่อ่านซึ่งใช้ทักษะย่อยเท่านั้น แต่ยังเน้นให้นักเรียนใช้ทักษะหลักในการอ่านเพื่อใช้ความคิดวิพากษ์วิจารณ์

ด้วย ฉะนั้นการวัดและประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับแนวการสอนด้วย นั่นคือลักษณะของคำถามในแบบทดสอบจะต้องเน้นการถามในระดับทักษะหลัก ได้แก่ แบบเลือกตอบ (Multiple Choice, True/ False) การตอบคำถามแบบสั้น (Short Answer) การถ่ายโอนข้อมูลที่ได้จากการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเติมคำหรือข้อมูลในแผนภูมิแผนผัง ตาราง การจดบันทึกข้อความ (Note-Taking) และการเติมคำที่เว้นว่างโดยใช้ข้อมูลจากบทอ่าน (Cloze) เป็นต้น

ประโยชน์ของวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา

Snow and Brinton (1997, pp. 19 - 20) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชาไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้เรียนภาษาพร้อม ๆ กับการเรียนเนื้อหาวิชาและภาษาที่ได้มานั้นสามารถเข้าใจได้โดยเชื่อมโยงกับความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียนผู้สอนได้สำรวจเนื้อหาที่น่าสนใจและจัดกิจกรรมการเรียนภาษาที่เหมาะสมสะท้อนการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนเนื้อหาวิชาได้
2. นักเรียนได้เรียนภาษาในบริบทได้มีโอกาสใช้ภาษาสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. นักเรียนในชั้นเรียนที่ใช้การสอนภาษาโดยใช้หัวข้อเรื่องมีโอกาสใช้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหามากขึ้นและมีการพัฒนาทางภาษาเพิ่มขึ้นด้วย
4. วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ทางภาษา แรงจูงใจและความสนใจที่เกิดขึ้นมีค่าต่อความพยายามในการแสวงหาหัวข้อเรื่องที่ท้าทายความสนใจของนักเรียน
5. วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีการร่วมแรงร่วมใจการเรียนรู้ที่ช่วยเหลือกันและกันการเรียนรู้แบบประสบการณ์และการเรียนรู้จากการทำโครงการ
6. วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชามีความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ในการสร้างหลักสูตรและกิจกรรมต่อเนื่องเพราะหัวข้อย่อยที่เพิ่มขึ้นทำให้ความสนใจและความต้องการของผู้สอนและนักเรียนสมบูรณ์
7. กิจกรรมที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถนำการสอนภาษาโดยใช้หัวข้อเรื่องไปใช้ได้นักเรียนมีโอกาสเลือกทำแบบฝึกหัดในรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาเฉพาะทางเพราะได้มีการสำรวจเพื่อเลือกหัวข้อและกิจกรรมมากขึ้น

พรสวรรค์ สิปโป (2550, หน้า 77) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา ไว้ดังนี้

1. ทำให้การเรียนน่าสนใจขึ้น และเป็นการสร้างแรงจูงใจ นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อจุดประสงค์ที่แท้จริงของตน ซึ่งทำให้เกิดความเป็นอิสระมากขึ้น และมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

2. ผู้เรียนจะมีความรู้ทั่วไปมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยการเรียนรู้วิชาอื่นด้วย

3. ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ เช่น การจดบันทึก การย่อ การหาข้อมูลสำคัญจากบทอ่าน เป็นต้น ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อระดับสูง

4. ในกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนต้องหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ต้องประเมิน ต้องนำข้อมูลมาเขียนใหม่ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย

5. นักเรียนต้องทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น ได้พัฒนาทักษะสังคม

6. เสริมความรู้ด้านวัฒนธรรมระหว่างชาติ

สรุปได้ว่า วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชามีประโยชน์คือ เป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพราะผู้สอนได้สำรวจเนื้อหาที่น่าสนใจและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาที่เหมาะสม มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ในการสร้างหลักสูตรและกิจกรรมต่อเนื่อง นักเรียนได้เรียนภาษาพร้อม ๆ กับการเรียนเนื้อหาวิชา และภาษาที่ได้มานั้นสามารถเข้าใจได้ โดยเชื่อมโยงกับความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งนักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาทักษะการคิดด้วย

ข้อพิจารณาในวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา

รูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549, หน้า 86 - 87) ได้กล่าวถึง ข้อพิจารณาในวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา ไว้ดังนี้

1. ข้อควรพิจารณาในด้านการบริหารและการจัดการ

1.1 ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนการสอนจากเดิมไปสู่การใช้หลักสูตรเน้นเนื้อหาวิชา เช่น จัดทำโปรแกรมสอนภาษา ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้สอนและผู้เรียนเห็นความสำคัญและพร้อมจะเปลี่ยนแปลง คำถามที่ฝ่ายบริหารจัดการควรถามดังนี้

1.2 การเปลี่ยนแปลงนี้ใครเป็นผู้ริเริ่ม เริ่มจากกลุ่มบริหาร (Top Down) หรือเริ่มจากกลุ่มผู้สอน (Bottom Up) ชุมชน ผู้ปกครอง หรือนักเรียน

1.2.1 เป้าหมายหลักของการเปลี่ยนแปลงนี้คืออะไร เช่น เพื่อการสอบ TOEFL และเพื่อแสวงหาทางเลือกใหม่ในการสอนภาษาต่างประเทศ

1.2.2 ใครรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติการ และการประเมินผล

1.2.3 งบประมาณได้มาจากไหน เพียงพอหรือไม่

1.2.4 ต้องการคนเพิ่มหรือไม่ (อัตรากำลัง)

1.2.5 สถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก คอมพิวเตอร์พร้อมไหม

คำตอบต่อคำถามเหล่านี้สำคัญมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชาเพราะค่อนข้างที่จะอาศัยความร่วมมือและงบประมาณมากพอสมควร

2. การออกแบบโปรแกรม

ขั้นแรกของการออกแบบโปรแกรมคือ ชี้นำวางแผน ผู้วางแผนควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

2.1 ระดับความเปลี่ยนแปลง คาดหวังไว้แค่ไหน กลุ่มเป้าหมายมีจำนวนมากน้อยเพียงใด เงื่อนไขต่างๆ สำหรับรูปแบบที่เลือกใช้ เช่น ถ้าเลือกใช้รูปแบบที่ 3 ในสถาบันนั้นเปิดสอนวิชาอะไรบ้าง นักเรียนมีทั้งเจ้าของภาษาและนักเรียนใช้ภาษาที่สอง และความพร้อมของผู้สอนทั้งด้านเนื้อหาและกิจกรรม

2.2 จุดประสงค์หลักกำหนดให้ชัดเจนว่าจะพัฒนาภาษาหรือเนื้อหาวิชา

2.3 เวลาในการดำเนินการเพียงพอหรือไม่

3. กลุ่มเป้าหมาย (นักเรียน)

ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับนักเรียน เช่น อายุ ระดับความสามารถทางภาษา พื้นฐานการศึกษา ประสบการณ์เดิม โดยเฉพาะพื้นฐานความรู้เดิมด้านวิชาการ และแรงจูงใจ สิ่งที่ต้องพิจารณาในส่วน of นักเรียนแยกตามรูปแบบของการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา ได้ดังนี้

3.1 รูปแบบเน้นแก่นสาระ การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในโรงเรียน ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่วนอายุของนักเรียนไม่ใช่ส่วนประกอบสำคัญ อย่างไรก็ตามจากการใช้รูปแบบนี้พบว่าเหมาะกับกลุ่มผู้ใหญ่ที่เรียนภาษาที่สองที่มาจากหลายๆ วัฒนธรรม นอกจากนั้นยังพบว่ารูปแบบนี้สร้างแรงจูงใจต่อนักเรียนสูง เพราะเลือกหัวข้อเรื่องสำหรับทุกวัย และนักเรียนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์เดิมในด้านเนื้อหาวิชา อย่างไรก็ตามรูปแบบนี้เหมาะสมกับระดับหลังมัธยมศึกษาโดยเฉพาะนักเรียนด้านอาชีวศึกษา

3.2 รูปแบบแยกกลุ่ม รูปแบบนี้เหมาะสำหรับทุกวัย และนักเรียนไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์เดิมในด้านเนื้อหาวิชา อย่างไรก็ตามรูปแบบนี้เหมาะสมกับระดับหลังมัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย

3.3 รูปแบบเสริมซึ่งกันและกัน ลักษณะเด่นของรูปแบบนี้คือ การเรียนร่วมกันระหว่างเจ้าของภาษากับนักเรียนที่ใช้ภาษาที่สอง เหมาะที่สุดสำหรับผู้ใหญ่และนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงที่เรียนเฉพาะสาขา

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา มีข้อพิจารณา ทางด้านการบริหารจัดการ โดยเริ่มจากผู้บริหารต้องสร้างแรงจูงใจให้กับผู้สอนและนักเรียน จากการสอนแบบเดิมไปสู่วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา หลังจากนั้นวางแผน กำหนดจุดประสงค์หลักให้ชัดเจน และสุดท้ายต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อ

รูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549, หน้า 87 - 89) ได้กล่าวถึง การเลือกสื่อในการจัดการเรียนการสอนวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา ไว้ดังนี้

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชาทั้ง 3 รูปแบบนั้นเหมาะสำหรับการเรียนการสอนภาษาที่สอง ผู้บริหารและผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกสื่อ เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

ผู้สอนสามารถเลือกสื่อได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียน หรือสื่อสภาพจริงต่าง ๆ เช่น กล่องสินค้า ยี่ห้อสินค้า การโฆษณาในนิตยสาร สื่อที่เลือกถ้าอยู่ในรูปของหนังสือหรือตำราเรียนต้องมีเนื้อหาและภาพประกอบเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการใช้ภาษาภาพตามสถานการณ์หรือหน้าที่ (Function) ของภาษา นอกจากนั้นยังประกอบไปด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาด้วย เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ทั้งโครงสร้างภาษา และภาษาเพื่อการสื่อสาร และเนื้อหาต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้ และที่สำคัญที่สุดสิ่งที่ผู้สอนเลือกนั้นต้องสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน และผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาและกิจกรรมการสอนด้วย หลักการเลือกสื่อมีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเลือกหนังสือ

1.1 เนื้อหาในหนังสือทันสมัย ครอบคลุมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้งสี่และในขณะเดียวกันก็เรียนเนื้อหาวิชาไปด้วย

1.2 งาน (Task) ต่าง ๆ ส่งเสริมความรู้ด้านเนื้อหาและวิชา เน้นให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหา

1.3 น่าสนใจ เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน

1.4 ระดับความยากง่าย หนังสือที่เลือกต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียน

1.5 อ่านง่าย เช่น จัดลำดับเนื้อหาและรูปแบบเหมาะสม

1.6 หาง่าย หาซื้อได้ง่ายและราคาไม่แพงเกินไป

1.7 ลักษณะทั่วไป เช่น รูปเล่มสวยงามสะอาดตา การพิมพ์ สี ส่วนประกอบเสริมของหนังสือ เช่น คู่มือครู แบบฝึกหัดเสริมสำหรับนักเรียน

1.8 ยึดหยุ่น เนื้อหายึดหยุ่นส่งเสริมทุกทักษะสอดคล้องกับนักเรียนที่มีสไตล์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

1.9 สำหรับรูปแบบเสริมซึ่งกันและกัน ผู้สอนภาษาอาจไม่ต้องเลือกสื่อผู้สอนเนื้อหาจะเป็นคนเลือก สิ่งสำคัญคือสื่อที่ผู้สอนใช้นั้นควรเป็นสื่อสภาพจริง โดยเฉพาะรูปแบบเน้นแก่นสาระผู้สอนสามารถเลือกสื่อจากแหล่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับหัวเรื่องที่สอน เช่น คอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ บทเรียนในตำราวิชาใดวิชาหนึ่ง นอกจากนั้นผู้สอนสามารถสร้างชุดการสอนด้วยตัวเอง ยกตัวอย่างเช่น ชุดการสอนหัวเรื่อง Fast Food ประกอบไปด้วยรายการต่อไปนี้

1.20 แบบฝึกหัดก่อนการอ่านเป็นการจับคู่เครื่องปรุงอาหารกับชนิดของอาหาร

1.21 บทอ่านที่ผู้สอนนำมาจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเกี่ยวกับการเลือกซื้อพิซซ่า

1.22 บทอ่านที่มีเนื้อหาเข้มข้นมากขึ้นที่นำมาจากหนังสือเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในเรื่องวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคม

1.23 เพลงที่เกี่ยวกับการเสียดสีคนที่คลั่งไคล้ Fast Food

1.24 รายการวิทยุที่มีการอภิปรายเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร Fast Food

1.25 ภาพยนตร์เกี่ยวกับความประทับใจเกี่ยวกับ Fast Food ของชาวต่างชาติ

1.26 วิดีโอเกี่ยวกับ Fast Food ชนิดต่าง ๆ และกลยุทธ์การโฆษณา จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบเน้นแก่นสารนั้นผู้สอนสามารถเลือกสื่อได้จากหลายแห่งเพื่อนำมาจัดทำชุดการสอนในแต่ละหัวเรื่อง ส่วนรูปแบบแยกกลุ่มและรูปแบบเสริมซึ่งกันและกันนั้นการเลือกสื่อต้องขึ้นอยู่กับเนื้อหาเฉพาะวิชานั้น ๆ การกำหนดเช่นนี้ทำให้การเลือกสื่อในแต่ละวิชาถูกจำกัดกว่ารูปแบบเน้นแก่นสาระ อย่างไรก็ตามทั้ง 3 รูปแบบสามารถยึดหนังสือเรียนที่ใช้ในวิชาต่าง ๆ เป็นพื้นฐานและเลือกสื่อจากนิตยสารหนังสือพิมพ์ วิดีโอ รายการวิทยุ ที่เกี่ยวกับวิชานั้น ๆ เข้ามาเสริมได้

2. สื่อเสริม (Supplement)

นอกจากการเลือกสื่อหลักดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สอนยังต้องเลือกใช้สื่อที่นอกเหนือจากสื่อหลัก เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนมากขึ้น โดยปกติแล้ววิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชาผู้สอนจะใช้วิธีการคัดแปลง ปรับหรือพัฒนาสื่อจากแหล่งต่าง ๆ ในบางครั้งสื่อเหล่านั้นอาจไม่เพียงพอ และในกรณีที่ผู้สอนซื้อวัสดุหรือตำราต้องคำนึงว่าส่วนที่เสริม

คำราหลักนั้นเหมาะสมหรือไม่ เช่น คำราเล่มนั้นมีคู่มือครู เทป หนังสือภาพ แบบฝึกหัดที่เป็น ส่วนประกอบหรือไม่ ในการเลือกสื่อเสริมเหล่านี้ผู้สอนต้องดูว่า สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ รายวิชาหรือไม่ ซึ่งในปัจจุบันคำราเรียนภาษานิยมจัดจำหน่ายเป็นชุดที่ประกอบไปด้วยคำราเรียน เทป วีซีดี และแบบฝึกหัด ผู้สอนจึงจำเป็นต้องตรวจสอบสื่อเสริมเหล่านี้เพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียนมากที่สุด

3. การปรับและพัฒนาสื่อ

การปรับสื่อเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนต้องทำเพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนในบริบทต่าง ๆ เพราะสื่อที่มีขายตามท้องตลาดบางครั้งไม่เหมาะสมกับนักเรียน จึงจำเป็นต้องดัดแปลงให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น การเพิ่มเติมแบบฝึกหัด หรือออกแบบกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติมจากคำราเรียน ต่าง ๆ ที่ผู้สอนเลือกใช้

สรุปได้ว่า ผู้สอนสามารถเลือกสื่อได้อย่างกว้างขวาง โดยเลือกเนื้อหาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน หาง่าย น่าสนใจ เหมาะสมกับระดับของนักเรียน มีเนื้อหา และภาพประกอบเกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาด้วย เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ทั้งโครงสร้าง ภาษาและภาษาเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งเนื้อหาต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งผู้วิจัยเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศอาเซียนศึกษาจัดทำเป็นบทอ่านภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนา ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียน

วิธีสอนตามปกติ

ความหมาย

วิธีสอนตามปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ สอนตามคู่มือครู รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน หนังสือเรียน Messages 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งใช้วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm Up)

ขั้นที่ 2 ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation)

ขั้นที่ 3 ขั้นการฝึก (Practice)

ขั้นที่ 4 ขั้นการนำไปใช้ (Production)

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป (Wrap Up)

ขั้นตอนในการดำเนินวิธีสอนตามปกติ

สุมิตร อังวัฒนกุล (2539, หน้า 112 - 115) ได้กล่าวถึง วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (Warm Up) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากรู้อยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้น ๆ เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และสนใจอยากเรียนแล้ว ก็เริ่มเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นนี้มีหลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว

2. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language)

ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนในแนวใด การเสนอเนื้อหาจัดเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะในขั้นตอนนี้ ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และฝึกใช้ภาษาในลำดับถัดไป จนกระทั่งผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งแต่เดิมนั้น จุดประสงค์ของการเสนอเนื้อหา มักจะมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางภาษา อาทิเช่น ด้านการออกเสียง ความหมายของคำศัพท์ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ สำหรับการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเสนอเนื้อหาจะเน้นที่การให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ความรู้ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาดังกล่าวด้วย ในการเสนอเนื้อหาอาจจะดำเนินการโดยผู้สอนนำเข้าสู่เนื้อหา (Lead - In) โดยในขั้นเริ่มแรกนี้ผู้สอนเสนอบริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนก่อนโดยอาจใช้รูปภาพ การเล่าเรื่องให้ฟัง ฯลฯ จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่านในด้านเนื้อหาที่เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศหลายคนเห็นพ้องต้องกันว่าควรจะเป็นเนื้อหาที่มีบริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย ซึ่งอาจเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนาแต่ไม่ควรเป็นประโยคเดี่ยวๆ และเนื้อหานี้นอกจากจะมีคำศัพท์และรูปแบบภาษาที่ต้องการนำเสนอแล้ว ก็ควรมีคำศัพท์ หรือรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้มาบ้างแล้ว เพื่อให้สามารถเข้าใจเรื่องราวที่ฟังหรืออ่านเพียงใด เช่น ถามคำถามให้ตอบหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนพูด ถ้าผู้เรียนตอบได้หรือสามารถใช้ภาษาได้ก็ไม่จำเป็นต้องเสียเวลากับการเสนอเนื้อหามากนัก ทั้งนี้เพราะผู้เรียนอาจเคยเรียนรู้เนื้อหาดังกล่าวมาแล้ว แต่ถ้าผู้เรียนตอบได้บ้างหรือไม่ได้เลย ผู้สอนต้องตระหนักว่าจำเป็นต้องสอนหรืออธิบายเนื้อหาทางภาษาดังกล่าวให้ผู้เรียนเข้าใจและในการสอนผู้สอนต้องอธิบาย (Explanation) และแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหานั้นมีรูปแบบวิธีการใช้และความหมายอย่างไร และถ้าจำเป็นอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายก็ได้

3. ขั้นการฝึก (Practice / Controlled Practices)

ขั้นการฝึกเป็นขั้นตอนให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม (Controlled Practice) โดยมีผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึก โดยทั่วไปการฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก และวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน การฝึกแบบควบคุมนี้ ในขั้นเริ่มแรกมักใช้วิธีการฝึกแบบกลไก (Mechanical Drill) หรือบางครั้งเรียกว่าการฝึกซ้ำ (Repetition Drill) คือ เป็นการให้นักเรียนฝึกซ้ำ ๆ ตามตัวอย่างจนกระทั่งสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้นได้แต่ยังไม่เน้นด้านความหมาย ดังนั้นในการฝึกแบบนี้นักเรียนอาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจความหมายของรูปแบบภาษาที่ใช้ในการฝึกก็ได้

สำหรับการฝึกนั้นจะเป็นการให้นักเรียนฟังตัวอย่างภาษา การฟังอาจให้นักเรียนฟังจากเทปหรือจากผู้สอนประมาณ 1 - 3 ครั้ง ในกรณีที่ผู้สอนเป็นผู้พูดหรือออกเสียงพร้อมกันตามตัวอย่าง ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนฝึกพร้อมกันทั้งห้องหรือแบ่งฝึกทีละครั้งห้องตามความเหมาะสม การฝึกในลักษณะนี้จะทำให้ทุกคนมีโอกาสฝึกด้วยตนเองพร้อม ๆ กับได้เรียนรู้การออกเสียงหรือการพูดจากเพื่อนคนอื่นด้วย หลังจากฝึกพร้อมกันแล้วผู้สอนสุ่มเรียกผู้เรียนให้ฝึกทีละคนในขณะเดียวกันให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ที่เหลือมีส่วนช่วยผู้ที่ถูกเรียกให้ฝึกเดี่ยวได้ ถ้าผู้เรียนคนนั้นมีปัญหาในการฝึก ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมแม้จะเป็นการฝึกทีละคนก็ตาม นอกจากนี้ผู้สอนต้องให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนแต่ละคนด้วย เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าตนใช้ภาษาถูกต้องหรือไม่ นอกจากนี้ผู้สอนก็อาจตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนในด้านความหมายได้ โดยถามคำถามง่าย ๆ ให้ผู้เรียนตอบสั้น ๆ ว่าใช่ - ไม่ใช่ หรือ ถูก - ผิด เป็นต้น การฝึกแบบควบคุมนี้เน้นที่ความถูกต้องของรูปแบบภาษาเป็นสำคัญ ฉะนั้นการฝึกในขั้นนี้ควรใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

4. ขั้นการนำไปใช้หรือขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production / Free Practice)

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้เพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาที่ใช้ในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไปมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น การฝึกใช้ภาษาในลักษณะนี้มีประโยชน์ในแง่ที่ช่วยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ว่าผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไปมากน้อยเพียงไร ซึ่งการที่จะถือว่านักเรียนได้เรียนรู้แล้วอย่างแท้จริงก็คือ การที่นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เองโดยอิสระ นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนมาแล้วมาใช้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ในการฝึกในขั้นตอนนี้ก็ด้วยเพราะผู้เรียน

ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตามรูปแบบที่กำหนดให้เหมือนจริงดังการฝึกแบบควบคุม ซึ่งการได้เลือกใช้ภาษาเองนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี วิธีการฝึกมักอยู่ในรูปของการทำกิจกรรมจัดกลุ่มผู้เรียน หลังจากนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมเองทั้งหมด ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรม และเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับหรือประเมินผลการทำกิจกรรมภายหลัง

5. ขั้นสรุป (Wrap Up) เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้วจากบทเรียน

ศุมิตรา อังวัฒนกุล (2539, หน้า 118 - 119) ได้กล่าวถึง ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

ข้อดีของวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ

1. เป็นวิธีที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนภาษา คือ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริง
2. เป็นวิธีสอนที่เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนภาษาเพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกใช้ความคิดและมีความกล้าในการใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการใช้ภาษา
3. ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นคู่และเป็นกลุ่ม รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีวินัย และความรับผิดชอบ

ข้อจำกัดของวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร คือ

1. วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ ต้องการผู้สอนที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความเข้าใจด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม การจัดกิจกรรม การสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนได้อย่างเหมือนจริง
2. เป็นวิธีสอนที่เน้นความสามารถในการสื่อสารมากกว่าด้านความรู้ความสามารถในรูปแบบของภาษา ดังนั้นการวัดและประเมินผลตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะเน้นทักษะสัมพันธ์ และต้องวัดตลอดทั้งเทอม จึงจะเห็นพัฒนาการในการสื่อสารของผู้เรียน ผู้สอนต้องวัดผลอยู่ตลอดเวลาและต้องมีความรู้ทักษะในการวัดผลแบบต่าง ๆ และนำมาใช้อย่างถูกต้อง จึงจะทำให้ประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาวิชาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศและในต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้างานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา มีรายละเอียดดังนี้

ฉัตรเทพ พุทธฐาติ (2549, หน้า 95 - 96) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาพระพุทธรศาสนาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา จังหวัดแพร่ ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาพระพุทธรศาสนาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ความสามารถทางในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้นจากระดับควรปรับปรุงเป็นระดับปานกลางหลังจากที่เรียนด้วยบทเรียนบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาพระพุทธรศาสนาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาพระพุทธรศาสนาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับมาก

ปวราย เรืองมณี (2549, หน้า 100) ได้ศึกษา การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดและความรู้ในเนื้อหาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ พัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดและความรู้ในเนื้อหาท้องถิ่น และเปรียบเทียบความรู้ในเนื้อหาท้องถิ่นก่อนและหลังใช้บทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนหางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80 เปอร์เซนต์ ของนักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 50 และความรู้ในเนื้อหาท้องถิ่นของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากระดับพอใช้เป็นระดับดีหลังจากที่ได้รับการสอน โดยใช้บทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น

จักรพรรดิ คงนะ (2550, หน้า 105 - 106) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหลวงพ้อแหลมวัดตาก้องอนุสรณ์ จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 26 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นตอนต้นมีค่า 75.84/ 75.12 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้แบบฝึกหัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยยังพบอีกว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บุษกร มณีโชติ (2550, หน้า 114) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบฝึกเสริมการอ่าน ภาษาอังกฤษโดยเน้นเนื้อประเด็นปัญหาวัยรุ่น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยางคำพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดเสริมการอ่านภาษาอังกฤษโดยเน้นเนื้อประเด็นปัญหาวัยรุ่นมีค่า 75.97/ 74.83 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของ นักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษโดยเน้นเนื้อประเด็น ปัญหาวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกหัด เสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อประเด็นปัญหาวัยรุ่น

ปริญญพร สีนหนู (2550, หน้า 93) ได้ศึกษา การพัฒนาสื่อการอ่านภาษาอังกฤษที่เน้น เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมของวัยรุ่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเขมา ภิตาราม จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า สื่อ การอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมของวัยรุ่นที่สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพ 82.97/ 75.23 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนด้วยสื่อ การอ่านที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความ คิดเห็นที่ดีต่อสื่อการอ่านที่เน้นสาระที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมของวัยรุ่น

มาลี เทวกุล ณ อยุธยา (2550, หน้า 66 - 67) ได้ศึกษา การสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษและความตระหนักใน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียน วรานีกุล อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 31 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่าน และเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากระดับที่ควรปรับปรุงเป็นระดับดีและ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 รวมทั้งความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนหลังได้รับ การสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาสิ่งแวดล้อมสูงกว่าก่อนได้รับการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาสิ่งแวดล้อม

กาญจนา แก้วจำรัส (2551, หน้า 67 - 86) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบฝึกเสริมการอ่าน ภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน (ตE 42104) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 34 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกหัด เสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาทางด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 83.01/ 79.85 ซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของ นักเรียนหลังการใช้แบบฝึกหัดเสริมการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกเสริมการอ่าน

ภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับดี

สกว พิมพิรัตน์ (2551, หน้า 70 - 71) ได้ศึกษา การส่งเสริมแรงจูงใจและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 5 (บ้านศรีบุญเรือง) เทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 35 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังจากที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.57 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 3.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแรงจูงใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเกือบทุกข้อยกเว้นแรงจูงใจในการค้นหาคำศัพท์ และเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่น และพบว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังจากที่ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่น โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.09 คะแนน และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.26 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนในการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกับเกณฑ์รอบรู้พบว่าร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์รอบรู้หลังเรียนสูงขึ้นเกินร้อยละ 50 ในทุกแผน

จรัส ภูพานนิล (2553, หน้า 91 - 92) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยบทเรียนที่เน้นเนื้อหาบริบทท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวังดินฟ้าวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนที่เน้นเนื้อหาบริบทท้องถิ่นโดยใช้รูปแบบการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.10/ 82.08 ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้บทเรียนที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนที่เน้นเนื้อหาบริบทท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้างานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา มีรายละเอียดดังนี้

โบทไรท์ (Boatright, 2007) แห่งมหาวิทยาลัยรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ทำการวิจัยความเป็นไปได้ของอุปสรรคของผู้เรียนวิทยาศาสตร์กับความเข้าใจและการสรุปความซึ่งอาจจะมีความเกี่ยวข้องกับการใช้กลยุทธ์ในการอ่านและความมั่นใจในตนเอง กลุ่มทดลองได้รับการสอนกลยุทธ์การอ่านเชิงเนื้อหาสาระ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามปกติ มีการเก็บข้อมูลจากการทดสอบก่อนและ

หลังเรียนโดยการวัดความเข้าใจและการสรุปความของผู้เรียน ผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองสามารถสรุปความได้ชัดเจนดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ และจากการสำรวจอย่างไม่เป็นทางการพบว่าเมื่อใช้การสอนเชิงเนื้อหาสาระ ผู้เรียนจะมีพัฒนาการทางการเรียนสูงขึ้น

ซาง (Shang, 2006) ได้พัฒนาหลักสูตรการสอนวรรณคดีโดยใช้วิธีการสอนที่เน้นเนื้อหา (CBI) สำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (ประเทศไต้หวัน) ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการสอนดังนี้ 1) ก่อนการอ่าน กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับบทอ่านมาคาดเดาเรื่อง 2) สอนคำศัพท์ใหม่ที่จำเป็น 3) สร้างแรงจูงใจในการอ่านด้วยการดูวิดีโอเกี่ยวกับวรรณคดีที่จะได้อ่าน 4) เมื่ออ่านเนื้อเรื่องจบแล้ว ผู้เรียนร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเขียนสรุป 5) ผู้เรียนหาหัวข้อเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่านไปแล้วมารายงานในชั้นเรียน โดยทำเป็นกิจกรรมกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น มีแรงจูงใจในการอ่านและมีความเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีมากขึ้น การอภิปรายในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาความคล่องในการใช้ภาษา และมีการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิจารณ์กับการใช้ภาษาได้จริง

ดอนนา (Donna, 2007) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นเนื้อหาสาระในโรงเรียนมัธยมศึกษาทางสหรัฐอเมริกาตอนใต้ การวิจัยนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อศึกษาการอ่านและการคิดในระดับสูงของนักเรียนเมื่อใช้การสอนแบบเน้นเนื้อหาสาระ การศึกษาใช้เวลา 6 เดือน การวิจัยเริ่มจากการสังเกตและทบทวนรูปแบบการสอนที่ใช้อยู่ประจำ ทำกับนักเรียน 5 ห้องเรียน ประเด็นการวิจัยมุ่งไปที่กิจกรรมของครูและนักเรียนที่มีต่อบทเรียน เช่น การเล่าเรื่อง การตีความ การสรุปความ ฯลฯ ในการวิจัยครั้งนี้มีครูจำนวน 5 คน และผู้ช่วยวิจัยอีก 2 คน ซึ่งมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน โดยมุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาการพูดสื่อความระหว่างครูและนักเรียน และแบบสอบถามที่นักเรียนกรอก นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การสอนแบบเน้นเนื้อหาสาระช่วยให้นักเรียนมีทักษะการอ่านและการคิดในระดับสูงเรียนดีขึ้น ครูผู้สอนมีความพึงพอใจกับการสอนดังกล่าว

โลแกน (Logan, 2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมให้นักเรียนชาวสเปนได้เรียนคณิตศาสตร์แบบเน้นเนื้อหาสาระ ผลของการสอนและทัศนคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ จำนวนนักเรียนสเปนที่ย้ายเข้ามาอยู่สหรัฐ ได้แสดงความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นเนื้อหาสาระ ผู้สอนได้หาแนวทางช่วยให้นักเรียนเหล่านี้ประสบความสำเร็จในการเรียนคณิตศาสตร์แบบเน้นเนื้อหา โดยนักเรียนสเปนเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียน งานวิจัยนี้ทำที่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กแห่งหนึ่งในรัฐเพนซิลวาเนียตอนใต้ การวิจัยเพื่อศึกษาความสำเร็จของโปรแกรมช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้ภาษาแม่เป็นภาษาสเปนและนักเรียนที่เรียนพีชคณิต 1-2 ผลการวิจัยพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและทัศนคติต่อการเรียนแบบเน้นเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

สโตล (Stolle, 2007) ได้ทำการวิจัย ความคิดเห็นของครูมัธยมที่สอนแบบเน้นเนื้อหาสาระที่มีต่อการเรียนและเทคโนโลยี ความซับซ้อน อุปสรรค การสร้างมโนภาพ และการฝึกปฏิบัติจุดประสงค์ของงานวิจัยเพื่อศึกษารายละเอียด ความซับซ้อน ความขัดแย้ง กลุ่มงาน การสร้างมโนภาพและการฝึกฝนของการใช้วิธีสอนแบบเน้นเนื้อหาของครูในด้านข้อมูลและการใช้ไอซีที สื่อสารสนเทศเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ อะไรเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างมโนภาพของครูในวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคม และการใช้ไอซีทีในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จากการสังเกตและสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เรียนรู้เรื่องราวของครูแต่ละคนในเรื่องเหล่านี้มีความตึงเครียด อย่างปรากฏนั่นคือ 1) การใช้ไอซีทีก็เพียงพอต่อการทำงาน 2) ความรู้ด้านไอซีทีอย่างพอเพียง 3) การกลัวไม่รู้และ 4) การระบุชี้ชัดว่าใครได้ประโยชน์จากไอซีที

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศพบว่า การจัด การเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา ช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาของนักเรียนให้สูงขึ้น มีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น มีทักษะการอ่านและความคิดในระดับสูงขึ้น อีกทั้งมีทัศนคติ ความคิดเห็นที่ดีต่อการเรียนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา รวมถึงยังเป็นการช่วยครูให้พัฒนาบทเรียน และแบบฝึกเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนสามารถเลือกสื่อที่นำมาใช้ประกอบ บทเรียนจากเอกสารที่ได้พบหรือใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน มีประโยชน์ในการสร้างทักษะทาง ภาษาให้นักเรียน โดยคำนึงถึงเนื้อหาที่สอดคล้องกับหัวเรื่องที่สอนและความสนใจของนักเรียน รวมทั้งมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรกำหนด และมีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ เพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ การอ่านและนำความรู้ในเนื้อหาไปใช้ประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต นำมาสร้างเป็นบทอ่าน เพื่อทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาวิชาเพื่อส่งเสริมความสามารถใน การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2